

LEGENDY O SVATÝCH

pre školské dietky

upravily

Sestry sv. Cyrila a Metoda

Danville, Pennsylvania

1953

OBSAH

	Strana
Predmluva - - - - -	1
Najsvätejší - - - - -	1
Matka Sedembolestná - - - - -	9
Sv. Cyril a Metod - - - - -	12
Sv. Michal - - - - -	21
Sv. Alžbeta - - - - -	25
Sv. Veronika - - - - -	31
Sv. Mikuláš - - - - -	37
Sv. Bernadetta - - - - -	40
Sv. František - - - - -	49
Sv. Dorota - - - - -	61
Sv. Anton - - - - -	67
Sv. Františka - - - - -	71
Sv. Joana - - - - -	75
Sv. Krištofer - - - - -	82
Sv. Terezia - - - - -	90
Slovniček - - - - -	94

PREDMLUVA

Milé Sestry-učiteľky:

Táto predmluva oslovuje Vás, pretože dietky malokedy čítajú predmluvy, alebo skôr ani vôbec ich nečítajú.

Máte tu ná sbierku rozprávok a či legiend, o svätých, ktorých cieľom je aby aspoň dočasne nahradily slovenské čítanky, tak veľmi potrebné pre naše školské dietky.

Čítanky pre slovenské triedy našich farských škôl sú teraz skoro k nedostaniu a tie ktoré ešte možno dostať nie sú vhodné pre naše americké dietky.

Sostaviť súčasne čítanky ktoré by zodpovedali potrebám a zaujmom terajších našich slovenských školákov, vyžadovalo by nielen mnoho času, ale i nevšednej učiteľskej skúsenosti, pedagogickej schopnosti a ešte iných podobných vlastností.

Kým sa to dá uskutočniť, nech tieto legendy nahradia náš nedostatok. Majú ony tieto žiaducné vlastnosti:

Štýl slovenčiny je ľahký a priamy, takže dietky ich môžu nie len snadno porozumieť, ale i hladko a zreteľne čítať.

Obsahujú zásobu slov a to praktických a upotrebitelných, takže žiaci môžu si obohatiť výslovnosť. Ku tomu nemálo pomôže slovníček ktorým je knižička zaopatrená.

Zahrňujú v hodnej miere rozhovor—konverzáciu, čo môže slúžiť ako dobré cvičenie aby dietky priučovali sa naturalne hovoriť slovensky.

Tu treba poukázať, že horepomenutý ľahký a priamy štýl tu na upotrebený nie je všade správny a bezchybný, totižto, uznalo sa za prospešné dovoliť isté ústupky. V Amerike vychované dietky navyknuté sú anglicky myslieť.

Keď hovoria alebo píšu slovensky, pridržiavajú sa anglického slovosledu. Neradno je hneď preskočiť do bezvadnej, literárne dokonalej slovenčiny, lebo to by ich znechutilo. Potrebujú akoby mostik cez ktorý sa môžu dostať k lepšej, rydzejšej slovenčine. Preto sú tieto rozprávky zostavené v tak priamej, jednoduchej a v istej miere, americkým zvykom prispôsobenej slovenčine.

Pri všetkých spomenutých vlastnostiach, poskytujú deťom ešte jednu dôležitú a rozhodne žiaducnú výhodu, totižto, príležitosť oboznámiť sa so životom znamejších svätých a to príjemným, nenúteným spôsobom.

Pomocou týchto rozprávok, šikovná a vynalezavá učiteľka môže vykonať mnoho dobrého, zvlášte pre duševný život našich slovenských deťok. S čítaním môže spojiť krátke úvahy o čnostiach tu napísaných svätých a poukázať, ako si môžeme i my osvojiť tieto čnosti, prispôbiť ich k nášmu každodennému životu a tak zaistiť si tu na zemi vyššiu mieru pravého blaha a k budúcemu životu vyšší stupeň dokonalosti a svätosti.

Pán Boh nám pomahaj, zvlášte v tom poslednom!

NAJSVATEJSI

Keby sa vás daktó opýtal: "Kto je Najsvätejší?" viem, že by ste odpovedali správne: "Najsvätejší je len Pán Boh." Áno, len sám Pán Boh je Najsvätejší. Zo všetkých svätých, On je Najsvätejší, On má neobmedzenú mieru svätosti.

Keby sa vás daktó pýtal túto otázku: "Načo sme na sveta?" znovu by ste odpovedali správne: "Na to sme na svete, aby sme Boha poznali, Jeho milovali, Jemu slúžili, a tak do neba prišli aby sme sa s Ním na veky radovali."

Boha poznať—to je prvá dôležitá naša povinnosť. Najdôležitejšia je Boha milovať, ale Boha musíme najprv poznať a tak Ho môžeme milovať. Čím lepšie Ho pozname, tým viacej Ho môžeme milovať.

Boha poznať nie je ľahká úloha. Vezme to dlhý, dlhý čas, tak dlhý, že to nemôžeme na tom svete skončiť hoc jak dlho by sme žili. Ale Pán Boh to tak chce. On chce aby sme tu v tomto živote vždy na Neho mysleli a o ňom sa viac a viac učili; Jeho lepšie a lepšie poznali a tak potom, keď zomreme, aby sme prišli ku Nemu do neba a tam celú radosť z toho mali, že Ho ďalej budeme poznávať: jak dobrý, jak svätý, jak krásny, jak mocný, jak bohatý, jak milostivý, jak láskavý a jak dokonalý je Boh, náš Otec nebeský.

Z toho môžeme poznať, že Boha, toho Najsvätejšieho, nemôžno tak na krátko opísať ako obyčajného svätého, na príklad svätého Antona alebo svätú Alžbetu, čo sú v tej knižočke opísaní. Môžeme tu o ňom len malú čiastku opísať. Teda napíšeme isté veci čo o Bohu máme predovšetkým vedieť už i teraz keď sme ešte len školské dietky.

Boh je náš Otec nebeský. Boh nemal počiatku ani nikdy nebude mať konca. Boh vždy bol, je a bude. Boh je večný. Boh z ničoho stvoril nebo i zem i anjelov a ľudí i nás i všetko čo je na nebi i na zemi i vo vode i v povetří i všade, všade.

Boh je len jeden, ale v Bohu sú tri Osoby, Boh Otec, Boh Syn, a Boh Duch Svätý. Tie tri Osoby spolu menujeme Najsvätejšia Trojica. Najsvätejšia Trojica je len jeden Boh.

Ako to môže byť, že tri Osoby sú len jeden Boh, to nemôžeme tu v tom živote porozumieť, lebo to je Tajomstvo. Tajomstvo je taká pravda ktorú nemôžeme porozumieť, ale ju musíme veriť, lebo to Boh zjavil. Keď prideme do neba, tam nám Boh vysvetlí všetky tajomstvá. Vtedy porozumieme i to, že ako to môžu byť tri Osoby a len jeden Boh.

Boh všetko má rád, všetko miluje čo stvoril, ale nás, ľudí má najradší. Len jednu vec Boh nemôže mať rád, Boh nenavídí, a to je hriech. V katekizmusi a v biblijke môžeme sa doznať o hriechu, ako povstal a kto spáchal prvý hriech. I v tej knižočke môžete o tom počítať v rozpravke o svätom Michalovi. Tu len toľko ešte spomnime, že hriech je tá najhoršia vec čo môže byť.

S hriechom prišlo na svet i na ľudí všetko čo je zlé a protivné, ako choroba, boľasť, starosť, slabosť, nevedomosť, nešťastie, neporiadok, mrzutosti, ťažkosti, slovom všetko čo zapríčiniuje trapienie a súženie.

Keď my máme hriechy, Boh nás neprestane milovať, ale čaká aby sme sa polepšili, lebo On je tak Svätý a tak dobrý, že nemôže ku sebe pripustiť ani najmenší hriech. Preto, keď my máme hriechy, nemôžeme byť blízko ku Bohu. Boh chce aby sme sa od hriechu stranili. Boh ľudí tak veľmi miloval, že poslal k nám na zem Boha Syna, aby tu žil medzi nami, aby nám sám ukázal ako máme žiť dobrý život.

V biblijke sa môžeme naučiť ako Syn Boží prišiel na svet, ako sa narodil v Bethleheme, ako Mu dali sväté Meno Ježiš, ako bol malý chlapček pri svojej Matke, Panne Márii a pri svojom pestúnovi, svätom Jozefovi; ako rastol vo veku, v múdrosti a milosti pred Bohom a pred ľuďmi.

Život Pána Ježiša najprv opísali mužovia čo s Ním žili a Ho poznali. Volajú sa teraz evanjelisti, tak:

svätý Ján evanjelista, svätý Matuš evanjelista, svätý Marek evanjelista a svätý Lukáš evanjelista.

Za nimi potom v každom veku svätí spisovatelia písali knihy o živote Krista Pána, takže tých knižiek teraz máme veľa a veľa. Sú medzi nimi všeliake, malé, krátke, jednoduché, ako pre dievky; potom dlhšie, stredné pre obyčajných ľudí; a zase hlboké a dlhé, ktoré čítajú len učení ľudia ako biskupi, kňazi a profesori.

Každý dobrý Katolík má čítať život Krista Pána a to nie len raz prečítať a odložiť, ale potom znovu a znovu, aby sa dobre oboznámil s Pánom Ježišom, ako On žil, ako sa modlil, ako dobré skutky vždy a všade konal.

Sú takí ľudia, a to nie len kňazi a sestry, ale i dobrí ľudia vo svete, čo si prečítajú život Krista Pána raz každý rok. Keď sa doznejú o dobrej knihe o Kristu Pánovi, hneď si ju kupia a pozorne prečítajú. Je to dobrý zvyk keď si zaumienime čítať nábožnú knihu aspoň za desať minút každý deň a v nedeľu aspoň za pol hodinu.

A teraz, pri tomto čítaní, predstavme si Pána Ježiša aký mohol byť keď mal 12 rokov.

Vieme, že Pán Ježiš je Boh, teda je Najsvätejší a na ňom nikdy nebolo ani najmenšieho hriechu. Pán Ježiš bol celkom čistý od hriechu. On je sama dobrota a sama svätosť.

Preto, keď si Ho predstavujeme aký bol keď býval tu na svete, vidíme, že na ňom nebolo ani najmenšej chyby, ani najmenšej nedokonalosti.

Ako 12 ročný chlapec bol dobre urastený, driečný, zdravý, silný, atletický, uhladený a dokonca krásny.

Jeho tvár vždy mala láskavý, dobrotivý, príjemný výraz. Jeho oči vždy boli čisté, jasné, prenikavé. Jeho hlas bol milozvučný, nežný, lúbežný a plný dobroty a láskavosti.

Mal silné, zdravé nohy, takže mohol mnoho chodiť a ďaleko cestovať. Mal obratné a schopné ruky, ktorými šikovne pracoval. Všetko čo rukami zhotovil bolo bezchybné a dokonalé.

Vieme, že keď vyrastol na dospelého muža, činil divy a zázraky. To mohol robiť preto, že Jeho Božská moc bola s Ním vždy i vtedy, keď ako Bohočlovek žil tu na zemi.

Ale On neočakáva od nás aby sme činili zázraky. On nám dal vedieť v čom chce aby sme Ho nasledovali, keď nám pravil: "Učte sa odo Mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom."

Pán Ježiš, hoci bol silný, múdry, schopný a nado-všetko krásny, dobrý a dokonalý, bol pri tom tichý a pokorný.

Ku svojej Matke Márii a ku svätému Jozefovi bol úctivý a poslušný. Vždy ich oslovil milo a láskyplne. Ochotne im poslušil a vo všetkom bol im poddaný.

Ku svojim susedom, známym, príbuzným a ku iným deťom bol slušný, privetivý, dobrosrdečný a priateľský.

Ku chudobným a trpiacim bol zvlášťne láskavý, súcitný a milosrdný: ochotne im pomáhal pri každej príležitosti.

Keď vyrastol, ešte i Jeho najhorší nepriatelia museli Ho obdivovať a uznať, že všetko dobre čini.

Istý biskup vo svojej kazni pred veľkým zástupom na eucharistickom kongresse, takto znázornil Pána Ježiša:

"Kristus Pán nebol slabý alebo bojazlivý. Bol on muž silný a udatný, taký muž akého ľudia obdivujú; muž odvahy, silného charakteru a vynikajúcej osobnosti. Musel to byť muž opravdu silný na tele i na duchu keď mohol rozhnať kupcov a predavačov z chrámu. Zástupy čo Ho obkľúčovali, často sa zachveli pred Jeho mocou a energiou. Musel to byť charakter silného muža ktorý sa odvážil postaviť proti mocným Zákonníkom a Farizeom aby ich pokarhal pre ich pokrytectvo.

"A s tým silným, neohrozeným charakterom Pán Ježiš vedel spojiť ušľachtilú nežnosť a jemnocitnosť, takže každý cítil voči Nemu úplnú dôveru a neopísateľnú priťažlivosť.

"Ale nad všetky tieto vynikajúce ľudské vlastnosti, bola v ňom ešte iná, nekonečná, nadprirodzená moc--bol On totižto Boh--Boh neskonalý, večný."

Tak hovorí o Pánu Ježišovi ten dobrý biskup.

Taký je náš Boh, ten Najsvätejší. Ale On je i náš Príklad, náš Vodca, ktorého nasledovať máme i môžeme, lebo On sám nám pravil: "Učte sa odo Mňa."

Kresťan--to slovo znamená nasledovník Krista.

My, kresťania, máme byť hrdí na to meno, lebo vznešenejšieho titulu na tom svete niet. Je to veľiká česť, veľiké vyznačenie, áno, veľiké šťastie nasledovať a slúžiť takému Vodcovi ako je náš Pán, Ježiš Kristus.

Istý rímsky úradník, menom Publius Lentulus, ktorý bol pohan a žil v tom čase keď i Kristus Pán, takto o ňom vtedy písal:

"V krajine židovskej žije teraz jeden zvláštny muž, ktorý sa skvie vznešenými čnosťami. Menuje sa Ježiš Kristus. Židia držia Ho za veľkého proroka, jeho učeníci Ho zbožňujú, ako by bol synom nesmrteľného Boha.

"Mŕtvým dáva život; chorých uzdravuje. Je vysoký a vznešenej postavy. Pohľad Jeho je utešene milý, slávne vážny. Utešenú barvu Jeho čarokrásnych vlasov nie je možno označiť. Jeho široko-vysoké čelo je hladké. Utlá červená barva okrášľuje Jeho líca. Brada je rozdvojená a tej istej barvy čo vlasy. Okúzľujúce čisté oči Jeho sa utešene skvejú.

"Vážne karhá a láskave napomína. Či hovorí alebo činí niečo, vždycky je vážny a príjemne milý. Nikto Ho nevidel smiať sa ale často plakať. Veľmi mierne žije. Je neoby-

čajne tichý a nadovšetko múdry. Slovom, tento Kristus prevyšuje všetkých ostatných svojou utešenou krásou, božskými čnosťami, nedosiahnuteľnou dokonalosťou."

Aké to krásne slová i od biskupa i od toho pohanského úradníka. Čítajme koľko len môžeme o Kristu Pánu. A pamätajme, že na tom celom svete nič nám nemôže toľko osožiť ako to, keď sa usilujeme poznať a milovať Krista Pána a nasledovať Ho v našich myšlienkach, slovách a skutkoch.

Panenka Mária
Matka Sedembolestná
Patrónka Slovenského Národa

Po Bohu, najsvätejšia osoba je Matka Božia, Preblahoslavená Panna Mária. O nej tiež máme sa učiť, aby sme ju lepšie a lepšie poznali, lebo ona je najbližšia a najmilšia Pánu Bohu. Cirkev svätá jej dáva tieto mená: Dcéra Boha Otca, Matka Boha Syna a Nevesta Boha Ducha Svätého.

O nej tiež sú mnohé dobré knihy v ktorých môžeme sa naučiť o jej živote tu na zemi a o jej krásnych čnostiach—aká ona bola poslušná, ponížená, trpezlivá, pracovitá, rozumná, láskavá, ale nadovšetko, aká ona bola úplne čistá od hriechu, ešte i od tej najmenej chyby.

Panenka Mária má mnohé mená alebo tituly, ako to da-kedy voláme. Preblahoslavená Panna Mária, Matka Božia, Matka Spasiteľa, Božia Rodička, Kráľovná sv. Ruženca, Matka Ustavičnej Pomoci, Utočisko hriešnikov sú niektoré z nich. Tieto a mnohé iné môžete najst v litaniách marianských. Dobrí kresťania modlia sa tie litánie často. Sú mnohé také rodiny ktoré každý večer spolu sa pomodlia ruženec a potom litánie k Panenke Márii.

Jedno veľmi zvláštne meno Panny Márie je Matka Sedembolestná, pretože ona tak veľmi trpela a tak veľký žiaľ mala keď jej Božského Syna, nášho Vykupiteľa, tak hrozne mučili a na kríž pribili. To meno je významne pre nás Slovákov, lebo pod tým menom: Matka Sedembolestná, Panenka Mária je patrónka slovenskej krajiny. Máme vedieť, že toto pomenovanie je úradne ustanovené a od Cirkvi Katolíckej schválené.

Pôvod toho ustanovenia má zaujímavú históriu. Tu je tá história na krátko opísaná:

Náš národ, Slováci, dlho prežívali mnoho utrpenia a prenasledovania. Vo svojich ťažkostiach a trpeniach je to len naturálne, že sa obracali o pomoc ku tej dobrej Matke

ktorá sama pretrpela tak mnohé ťažkosti a bolesti. Na Slovensku sú mnohé kostoly a kaplice zasvätené k úcte Matky Sedembolestnej. Najväčšia taká svätyňa je pútnický chrám v Šaštine v župe nitrianskej.

Historia toho chrámu začína sa r. 1564. V tom čase býval v Šaštine bohatý pán, menom Imrich Cobor. Mal dobrú a bohabojnú manželku ktorej meno bolo Angelika. Ale pani Angelika mala mnoho trápenia, pretože jej manžel, pán Imrich, bol zlý a hnevливý. Často sa pre najmenšiu vec začal vadiť a potom bol ku nej veľmi ukrutný.

Raz sa viezli na koči, keď pán Imrich sa zase začal vadiť. Tak sa nazlostil, že svoju manželku Angeliku vyhodil z koča. Zarmútená pani hneď pomyslela na Matku Sedembolestnú a začala sa k nej modliť. Sľúbila, že dá zhotoviť k jej úcte obraz, keď sa jej manžel napravi. Bola vyslyšaná, lebo hneď na to pán Imrich sa premenil a bol dobrý a láskavý. Pani Angelika vyplnila sľúb. Na tom mieste, kde ju manžel bol shodil s koča, dala zhotoviť z hruškového dreva krásnu sochu Matky Sedembolestnej.

Okolo tej sochy bola neskoršie vybudovaná kaplica ktorá stojí do dnes. K nej prichádzali ľudia v procesiách. Mnohé zázraky sa tam udaly. Keďže Slováci vždy tak vrúcne vyzvali Sedembolestnú Pannu Máriu o pomoc, už roku 1717 Pápež Benedikt XIII. určil ju za Patrónku Slovákov. Neskoršie bol tam vystavený krásny chrám ktorý bol vysvätený 15. augusta r. 1744. Šaštín stal sa obľúbeným pútnickým mestom, kde to teraz zbožný slovenský ľud pútuje v procesiách s krásnym spevom a zbožnou modlitbou aby uctil Matku Božiu, dobrotivú Patrónku slovenskej krajiny.

Roku 1927 Pápež Pius XI. dal písomne potvrdenie tej pobožnosti vo zvláštnom dekrete, ktorý je tuna v slovenskom preklade priložený:

Pre Diecézy Slovenska.

Slávna u Slovenského Národa stojí svätýňa v Šaštine, na území Trnavskej Administratúry, k úcte Preblahoslavenej Panny Márie Bolestnej. Svätýňu túto už vyše dvesto rokov vyhľadávajú húfy veriacich pre nepočetné milosti, ktorých sa im tam dostane. Akou láskou a akou zbožnosťou Inu Slováci k Bohorodičke, ktorú obyčajne volajú Sedembolestnou, vysvitá z toho, že všade sa stavaly kostoly k jej úcte, že Pápež Benedikt XIII. r. 1717 povolil, aby Panna Mária ako Sedembolestná bola uctená ako Patrónka Slovenska, napokon z toho, že sa jej materinskej prímluve pripisuje, že katolíci na Slovensku boli ochránení od moru protestantizmu a zachovaní pre pravú katolícku vieru. Aby v terajších ťažkých časoch jednota viery ujmy netrpela, na posilnenie starobylej viery a zbožnosti, z príležitosti dvestoročných radostných osláv úcty Sedembolestnej, arcipastieri-Slováci pokorne prosili Svätého Otca, Pápeža nášho Pia XI. aby dovolil katolíkom Slovákom v litániách mariánskych pridať zvlášť vzývanie k úcte Matky Sedembolestnej. Svätá Kongregácia obradov, schvávajúc úmysel arcipastierov Slovenska a odporúčajúc ho na základe svojich splnomocnení daných Svätým Otcem, tým spôsobom vyhověla ich žiadosti a prosbe, že povolila v litániách loretánskych pri treťom vzývaní: "Baránku Boží" pridať vzývanie: "Oroduj za nás, Matka Sedembolestná" podľa schválených formúl s odpoveďou: "Aby sme sa stali hodnými prisľúbení Kristových" . . .--*Contrarius non abstantibus quibuscumque*. Dňa 22. apríla 1927.

/ A. Card. Vico, Ep. Portuen. Praef.
Angelus Mariani, S.R.C. Secretarius
(S. 43/27.)

Sv. Cyril a Metod

Raz bola utešená rodinka. Bolo ich spolu devať—otec, matka a sedem detí. Najmladší sa volal Konstantin a od neho troška starší jeho brat, Metod. (To sú grécke mená.) Bývali spolu v gréckej krajine v meste Soluň. A v tom meste ľudia hovorili po grécky aj po slovensky.

Skoro každý túto rodinku poznal, lebo otecko bol bohatý vojenský hodnosťár. Ba aj sám grécky cisár ich poznal. Ale najlepšie ich poznal Kráľ neba i zeme, lebo oni Ho veľmi milovali a všetko robili tak ako On chcel.

Ten starší syn, Metod, bol veľmi schopný. On vedel všetičo, aj pekne maľovať znal. Išiel do školy a vyučil sa za právnik. (Právnik je taký človek, ktorý vie nám povedať čo zákon dovoľuje a čo nedovoľuje, žeby ľudia žili spolu pokojne.)

Každý mal rad milého Metoda, Aj cisár. A preto, keď už bol dobre vyučený, cisár ho vymenoval za mešťanostu istého mesta, kde bývali tiež mnohí Sloveni. (Mešťanosta—to je tak ako "mayor.") A Metod tam aj výborne panoval.

Ale čo sa stalo. Metod tak veľmi miloval svojho nebeského Kráľa, že chcel niečo urobiť čo by sa Jemu veľmi pačilo. Preto on odložil svoj úrad, povedal "s Bohom" ľuďom a išiel a stal sa mníchom. To znamená, že išiel do tichého miesta na horu Olympus, kde sa veľa shováral s Pánom Bohom a len Jemu slúžil.

Hovorila, že o niekoľko rokov zavolali mnicha Metoda do Bulharska ku kráľovi Borišovi, aby ho obrátil na kresťanskú vieru, lebo Boriš bol zatvrdlivý pohan.

Metod hovoril Borišovi, "Prišiel som ti povedať, aby si sa už viacej neklaňal vymysleným bohom pohanským, ale len jednému pravému Bohu, ktorý všetko stvoril."

Kráľ Boriš také veci nechcel posluchať. Teda obrátil reč na iný predmet a povedal: "A ja som počul, že ty vieš

pekne maľovať. Teda namaľuj mi niečo pekného na steny mojho nového paláca."

Metod pristal. A namaľoval obraz súdneho dňa. Bol to strašný obraz. Ukazoval ako Pán Boh súdi celý svet, a tiež ako niektorí Iudia idú do neba ku Pánu Bohu, a jako iní padajú do pekla k diablom. Keď ten obraz Kráľ Boriš videl, už nechcel byť pohanom a dal sa pokrstiť, aj všetci jeho poddaní.

II

Metodov najmladší brat sa volal Konstantín. (On si vzal meno Cyril až potom, keď sa tiež stal mníchom, ako Metod.)

Raz keď Konstantínko mal sedem rokov, voľačo sa mu snívало. A ráno, keď ho mama volala, že je už čas vstávať, on hneď skočil s postele a bežal k nej aby jej povedal čo sa mu snívало.

"Mama," volal, lebo matka sa vracala do kuchyne, kde sa pražilo vajco na peci a otecko čakal na raňajky. Konstantínko pobehol za matkou do kuchyne.

"Voľačo sa mi snívало, Mamička, Otecko," hovoril Konstantínko celý uveličený.

Matka práve vzala vajco s pece žeby neprihorelo. Otecko zavrel knihu, ktorú čítal a Konstantínko sa mu vyškriabal na koleno.

"No hovor, synku, čo sa ti takého snívало," povedal otecko a s jednou rukou ho pohlaskal a s druhou ho držal na kolene.

"Že náš vladár zavolať všetky dievčatá nášho mesta a keď už boly spolu hovoril mi, 'Vyber si z nich ktorú chceš za družku, aby ti pomáhala.' Ja som pozrel na ne všetky a videl som jednu veľmi krásnu. Jej meno bolo Múdrošť. Tú som si vybral."

Keď Konstantínko to všetko povedal, jeho otec a matka mu takto hovorili:

"Synku, bol to seň od Boha. Povedz Múdrosti, aby ti bola sestrou, lebo Múdrost' je jasnejšia ako slnko, a keď si ju získaš, aby ti bola družkou, zachrániš sa od mnohého, čo je zlé."

A naozaj Pán Boh poslal Múdrost' Konstantínkovi do duše, lebo keď ho dali rodičia do škôl, aby sa učil, on bol zpomedzi všetkých študentov najmúdrejší. Ba ešte múdrejší bol než princ Michal, syn Cisárov, s ktorým sa spolu učil.

Keď už vychodil školy, Konstantín znal všetko čo bolo v knihách, aj sväté Písmo, aj mnohé reči, aj slovenskú reč.

I volali ho Filozof. To znamená, že miloval múdrost'.

III

Raz keď Cisár Michal sedel na svojom nadhliarnom trone v Carihrade zavítali u neho poslovia z cudzej krajiny. Keď sa poslovia cisárovi uklonili jako sa slušilo, cisár im hovoril:

"Vítajte u nás, cudzinci. Odkiaľ ste a kto vás sem poslal?"

Poslovia sa cisára neballi, ale hovorili:

"My sme Sloveni z Moravy. Rastislav, náš panovník, poslal nás ku tebe. On pozdravuje teba, ó Cisár, a prosí, aby si nam poslal učiteľov kresťanskej viery, takých čo znajú reč slovenskú. Lebo my inej reči nevieme. A my chceme vedeť všetko čo Kristus Pán učí.

Hovoril cisár: "Však počul som, že u Vás už boli kresťanský učitelia, aby vás vyviedli z pohanstva na vieru Kristovú."

A oni na to: "Hej, ale tamtí nás dobre neučia. My im nerozumieme. My chceme byť dobrí kresťania."

Cisár Michal sa zaradoval, že Sloveni chcú byť dobrí kresťania. Hneď dal zavolať Konstantína, ktorý sa práve vrátil z ďalekeho mesta, kde mal misie, a povedal mu:

"Viem, že si ustatý, ale treba ti ísť ku Slovenom a vysvetliť im pravdu Kristovú po slovensky, lebo nikto nemôže to tak vykonať ako ty. Teda pojdeš aj s tvojím bratom Metodom."

Odpovedal Konstantín, "S radosťou pojdem učiť vieru Kristovú." Potom sa ešte pýtal, "A či títo Sloveni znajú ako čítať a písať?"

Na to cisár odpovedal, "Nie, lebo tento ľud nemá ešte svojho písma."

A Konstantín, lebo bol naozaj múdry, hovoril, "Teda ja poprosím Boha, aby mi pomohol a složím litery pre reč slovenskú, aby aj Sloveni mohli čítať Slovo Božie."

Toto sa aj stalo. A prvé slová, ktoré Konstantín napísal pre Slovenov boli: "NA POČIATKU BOLO SLOVO, A SLOVO BOLO U BOHA, A BOH BOL SLOVO."

Keď Konstantín šiel oznámiť svojmu bratovi Metodovi čo im cisár rozkázal, Metod hneď povedal, "Je to voľa Božia. Poďme."

A išli.

* * *

Konstantín a Metod dlho, dlho išli (lebo vtedy ešte neboli ani aeroplany, ani auta, ani vlak, a ľudia cestovali na koňoch a často len na pešo. A konečne prišli do zeme Rastislavovej, do Moravy, kde býval slovenský ľud. Tam ich s veľikou radosťou privítali.

ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱ

ᐱᐱᐱᐱᐱ

ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

ᐱᐱᐱᐱ

Dvaja bratia chodili po dedinách a všade šírili pravú vieru Kristovú. Všetci ľudia sa veľmi tešili, keď počuli Slovo Božie v reči ktorej rozumeli. Od radosti mali slzy v očiach.

Teraz znali Sloveni čo Ježiš a Jeho Cirkev prikazujú, aby sme prišli do neba. Už mohli porozumeť krásne modlitby pri sv. Omši, aj sväté Evanjelium, keď im ho čítali Metod alebo Konstantín z nového písma.

Slovenský ľud veľmi miloval Metoda a Konstantína. Aj deti vždy radostne bežali ku nim a povedali: "Pochválený buď Ježiš Kristus," jako ich to dvaja bratia naučili.

Najviac sa radoval Pán Boh, že slovenský ľud sa obrátil k Nemu, a že sa už viac neklaňal hromu, ani vetru, ani stromom, ani iným takým veciam. A Boh veľmi požehnal prácu Metoda i Konstantína.

Ale čo? Diabol, ktorý nechce aby ľudia milovali Krista Pána, ten poľuškal niektorým zavistlivým osobám, aby narobili balamuty pre dvoch bratov. A oni ho aj posluchli. Ba išli až k samému pápežovi do Ríma, a tam na nich žalovali, že Konstantín a Metod pravú vieru neučia, a že v slovenskej reči sa s Pánom Bohom shovárajú. A pápež, svätý Otec, dal zavolať dvoch bratov do Ríma, aby vysvetlili čo to oni učia slovenskému ľudu.

Konstantín nebol veľmi zdravý, ani mocný. Predsa išiel s Metodom do Ríma jako to svätý Otec rozkázal. A zase išli a išli, a konečne prišli do Ríma. Keď už boli pred svätým Otcom, on sa ich pýtal:

"Akú vieru učíte slovenskému ľudu a jaké to veci vymýšlate?"

Oni odpovedali: "Svätý Otec, my učíme pravú vieru Kristovú. Nového nič nevymýšľame. Ale, viete, tento dobrý a bystrý ľud ešte nemá školy, kde by sa naučili latinsky, alebo grécky, alebo ináč. Oni znajú len tú reč, ktorú im Pán Boh dal. Preto učíme ich v reči slovenskej. Aj Písmo

Sväté preložili sme do slovenčiny, v tom písme, ktoré Konstantín sám složil."

Potom ukázali svätému Otcovi svoje slovenské knihy. A svätý Otec povedal, "Ja vám verím, Konstantín a Metod. Reč slovenská je reč od Boha tak jako sú aj iné reči."

A ešte sa ich pýtal, "Či budete vždy verní pápežovi, nástupcovi Krista Pána?"

"S celým srdcom budeme mu verní až do smrti," odpovedali dvaja bratia.

Svätý Otec pochválil Konstantína a Metoda pred všetkými biskupmi rímskymi a dal ich vysvätiť za biskupov, aby ľahšie mohli učiť vieru Kristový ľud slovenskému.

Konstantín a Metod sa náramne radovali, že svätý Otec im uveril. Oni ďakovali Pánu Bohu za to aj za všetku inú Jeho pomoc.

Potom chceli sa dvaja bratia vrátiť k ľudu slovenskému. Ale Konstantín už nevladal. Vstúpil teda do kláštora, tam v Ríme, aby svoje posledné dni daroval celkom Pánu Bohu. Tu i vzal nové meno: Cyril. Od toho času každý ho volá Cyrilom. A preto sa aj naša rozprávka tak volá. Aj v kostole spievame:

"Svätý Cyril, Svätý Metod,
ľud kresťanský ctí Váš príchod,
že ste nám priniesli vieru Krista."

Onedlho Pán Boh zavolał Cyrila k Sebe. Ale prv než odišiel do neba, Cyril zavolał Metoda a povedal mu:

"Brat mŕj, Pán Boh ma volá k Sebe. Ale by vrač sa k slovenskému ľudu. Ja ti budem z neba pomáhať."

A Metod mu to sľúbil.

Metodovi bolo smutno bez Cyrila. Ale Duch Svätý ho potešil a posilnil a on sa vybral zase na tú dlhú cestu nazad k Slovenom.

Keď tam prišiel, privítali ho s veľikou radosťou. Učil ich ďalej ako majú slúžiť Pánu Bohu a Ho milovať. Sloveni sa stali veľmi dobrými kresťanmi.

Metod, ako biskup, vysvätil niektorých dobrých mladých študentov za kňazov a tí mu pomáhali.

Ale ten diabol sa veľmi hneval tomu všetkému. Našiel si takých ľudí čo ho počúvali a títo zavreli Metoda do žalára. Tam bol dosť dlhý čas, až sám svätý Otec, keď sa doznal o tej hroznej veci, rozkázal, aby ho pustili.

Metod vedel, že Otec nebeský ho opatruje a preto sa ničoho nebal, ani žalára.

Potom ešte žil niekoľko rokov. Boh tak požehnal jeho prácu, že slovenský ľud až do dnes je kresťanský.

Naposledy Boh zavolať si aj Metoda k Sebe do neba. Metod zomrel na Slovensku a Cyril v Ríme. Za niekoľko rokov pápež vyhlasil ich za svätých. Preto sa modlíme:

Svätý Cyril, Svätý Metod, orodujte za nás!

Cirkev sv. oslavuje sviatok sv. Cyrila a Metoda na 7. júla. To je v lete, cez vakácie. Aby sme my dievky našich sv. patronov lepšie poznali máme pre nich zvláštny deň cez školský rok a to je na 9. marca. Volame ho Cyrilo-Metodejský Deň. Ale pamätajme, že skutočný sviatok je na 7. júla.

Svätý Michal

Raz, na samom počiatku, keď všetky veci sa ešte len začínaly, bola vojna na nebi a stalo sa to tak:

Pán Boh stvoril nebo i všetkých anjelov i všetkých ešte vyšších, teda hlavných anjelov, zvaných archanjelov. (To tak ako keď vyšší, hlavný biskup volá sa arcibiskup.) Archanjeli boli zvláštni priatelia Boží, boli skvelí, múdri a silní. Jeden sa volal Gabriel On bol ten, ktorého Pán Boh poslal k Panenka Márii, aby jej oznámil, že Pán Boh chce, aby ona bola Matkou Božou. Druhý sa volal Rafael. On bol ten, ktorý pomohol Tobiašovi, o ktorom čítame v biblii. Iný sa volal Michal. On bol ten "Anjel Boží," ktorého Boh poslal k Mojžišovi, Jakubovi, Abrahamovi, a podobným ľuďom. Potom jeden sa volal Lucifer, ktorý bol taký krásny, že iní anjeli ho nazvali "Syn Rána."

Nuž, všetci anjeli boli veľmi šťastliví, lebo mohli vidieť Boha a všetci Ho milovali, lebo to On ich stvoril, aby boli takí mocní, skvelí a krásni.

Ale jedného dňa Lucifer, Syn Rána, povedal si: "Prečo Pán Boh má byť najdôležitejší na nebi? Prečo by som to nemohol byť ja? Ja môžem lietať a premeniť sa ako chcem a som krásny a mocný. Nuž, som taký slávny ako Pán Boh. Už nebudem robiť, čo On mi káže. Budem s Ním bojovať a budem mať celé nebo pre seba!"

Či ten Lucifer nebol ozaj hlúpy? Však ani by sám nebol v nebi keby Pán Boh ho nebol stvoril; teda nebol taký veľmi slávny. Ale bol márnivý, pyšný a zradný, a vzbúrili sa proti Kráľovi.

Teda Lucifer išiel sem a tam po nebi a hľadal iných anjelov ktorí tiež chceli byť viacej ako Pán Boh, a tak urobil si celú armádu.

Potom Lucifer s tými anjelmi predstúpil k trónu Pána Boha a pyšne riekol:

"My sme takí veľkí a slávni ako Ty. Prečo by si Ty mal byť na nebi väčším Kráľom než my? My sme mocní, pyšní a krásni a budeme proti Tebe bojovať o kráľovstvo nebeské."

Pán Boh na nich pokojne pozeral. Potom prehovoril:

"Lucifer, myslel som, že by si môj priateľ a dôveroval som v tebe. Buď rozumný teraz, a rozmysli si čo robíš."

"Už som rozmýšľal," odvetil Lucifer, "a radšej by som ani nebol v nebi ako mať Teba nad sebou. A tak my všetci myslíme."

Za nim všetci anjeli čo boli na jeho strane, vykrikli:

"Budeme nasledovať Lucifera! Nech žije Lucifer! Nech Lucifer panuje nad nami v nebi. My nechceme Pána Boha!"

"No, dobre," odpovedal Pán Boh, "keď Ma nechcete, nemusíte ma mať. A keď chcete bojovať o nebo, môžete, ak myslíte, že niečo dobrého z toho vyjde."

V tom okamihu archanjel Michal, ktorý to všetko slúchal a pozoroval, zvolal veľmi mocným hlasom:

"Kto je ako Boh?" a zakýval na všetkých tých anjelov, čo nešli za Luciferom.

Vtedy povstal veľký boj na nebi. Michal a dobrí anjeli bojovali s Luciferom. Lucifer sa bál a jeho anjeli tiež, ale nevyhrali. Michal ho vyhnal z neba a on spadol dolu, dolu, dolu až na dno do pekla a všetci jeho anjeli spadli dolu za ním. A keď ostatný zlý anjel zmizol navždy z pohľadu a nebeské vráta zacvendžaly a sa zamkly, Michalovi bojovníci vykrikli:

"Nebo vyhralo! Radujte sa všetci dobrí anjeli! Dobrý Pán Boh vždy zvíťazí!"

Teraz viete, prečo sa dakedy takto modlíme: "Svätý Michal Archanjel, zachraň nás v boji," lebo Michal je veľmi dobrý bojovník proti zlému duchu.

Ale čo sa stalo s Luciferom a jeho rebelantskými anjelmi? Nuž on sa tak rozhneval a rozpajedil, keď prehrál boj s Pánom Bohom, že ešte doteraz nad tým zúri. Vidíte, on nikdy, nikdy nemôže už ísť do neba, a teraz sa preto vždy zlostí.

Teda, z pomsty sa pokúša robiť všetko zlé, čo len môže proti Pánu Bohu. Jeho najväčšie utrpenie je závišť. Komu, myslíte, že závidí? Nám! Prečo? Lebo keď Boh Syn umrel na kríži, On otvoril kráľovstvo nebeské aby sme

mohli ísť dnu do neba. Preto Lucifer, ktorý je nazvaný Satan alebo diabol, sa zlostí a hnevá, že my obyčajní ľudia môžeme ísť do neba, a on, Archanjel, nemôže. Zato on a jeho anjeli vždy a vždy probujú odvrátiť nás od neba zlými myšlienkami a nútia nás robiť zlé veci, len aby sme neposluchli Pána Boha. Teda, keď sa vám dakedy chce urobiť alebo hovoriť dačo zlého alebo podlého, premýšľajte si o tom veľkom boji, čo kedysi bol na nebi, a pamätajte, že to je Lucifer, ktorý sa snaží pritiahnuť nás na svoju stranu. Keď neurobíte alebo nepoviete to zlé alebo podlé, stojíte na strane Pána Boha.

Zvláštny deň Svätého Michala je 29. septembra a ten deň je nazvaný Sviatkom sv. Michala a všetkých Anjelov, pretože tí dobrí anjeli mu pomohli v boji a zostali na strane Pána Boha.

SVATÁ ALŽBETA UHORSKÁ

Bola raz malá princezna. Menovala sa Alžbeta a mala len štyri roky. Vtedy Alžbeta bývala v Uhorsku ale potom musela ísť bývať do inej krajiny, menom Thuringia, lebo mala sa vydať za Princa Ludvíka z Thuringie keď vyrástla, a potom sa mala volať Princezna Alžbeta z Thuringie.

Alžbeta bola veľmi veselá a natešená, keď mala cestovať tak ďaleko len sama, ale jej matka, kráľovna Uhorská, bola smutná, že už neuvidí svoje milé malé dievčatko. No, ale bola rozumná a neplakala. Dala Alžbete nové šaty, nové hračky, pekný zamatový (velvetový) kabát a strieborný pohár na ktorom bolo jej meno.

Do Thuringie bola ďaleká cesta—sto míľ. Alžbeta bola veľmi malá cestovať celý čas na koni, tak ako vtedy skoro každý cestoval. Čo myslíte, ako sa tam dostala? V striebornej kolíske! Kolíska visela medzi dvoma koňmi. Jeden sa volal Lac (čo znamená mlieko) lebo bol biely, druhý sa volal Mel (čo znamená med) lebo bol tmavo žltý. Vyzeralo to ako vysiaci hojda a Alžbeta sedela v nej. Mala modré hodvábne vankúše a červené zamatové prikrývadlo, na ktorom bola litera E, čo znamenalo Elizabeta. Na hlave mala zlatú korunu.

Za Lacom a Melom nasledovalo ešte 12 iných koní, ktoré niesly veci. Jeden niesol Alžbetinu striebornú vaňu, druhý šperky, tretí hodváb a satín na šaty pre ňu, keď bude väčšia. Niekedy Lac išiel trochu chytrejšie ako Mel. To Alžbetu hojдало a ona to veľmi rada mala!

Keď došli do Thuringie, bola už tma a ľudia dávno spali. Akonáhle Alžbeta zjedla večeru, mlieko a žemlíky, dali ju do postele. Matka princa Ludvíka, kráľovná Zofia, spala s ňou tú prvú noc. To keby sa Alžbeta bála. Potom Alžbeta spala s princeznou Agneškou. Agneška bola Ludvíkova malá sestra. Ona tiež mala štyri roky.

Keď bola Alžbeta väčšia, rada čítala o Pánu Ježišovi. Ona ho mala veľmi rada. Kráľovná Zofia a princezna Agneška nevedeli o ňom veľmi veľa.

Jedného dňa (bolo to 15. augusta, to je den keď všetci ideme do kostola) kráľovná povedala princeznám aby sa obliekali do najkrajších šiat a založili si koruny. Tak išli s ňou do kostola. Tam boli aj iní králi a kráľovné. I oni nosili koruny na hlavách. Kráľovná Zofia vzala Alžbetu a Agnešku do samej prvej lavice. Tam sedela hrdá a pyšná.

Po krátkom čase Alžbeta složila korunu s hlavy a kľakla si. Kráľovná Zofia sa tak nahnevala, že povedala dosť hlasne:

"Čo to robíš, Alžbeta? Králi a kráľovné si neklakajú; oni sú veľmi vysokí, a už aj ty si hneď polož korunu na hlavu."

"Lutujem," povedala Alžbeta, "ale akože môžem sedieť a byť pyšnou keď náš Pán je tu, a ako môžem mať zlatú korunu na hlave, keď Pán Ježiš má len trňový? On je oveľa vyšší ako my, lebo my sme len ľudia, hoci sme králi a kráľovné."

Kráľovná Zofia sa veľmi začerveňala a nepovedala nič. Ona si nechala svoju korunu na hlave a ďalej sedela pyšná. Zabudla, že Pán Ježiš je oveľa dôstojnejší než králi a kráľovne s korunami na hlave.

Keď Alžbeta vyrástla, vydala sa za princa Ludvika. Ona ho mala veľmi rada a on bol veľmi milý ku nej. On jej dal zrobiť Ruženec zo samých perál a nožík s jej menom na ňom. Ale kráľovná Zofia ju nemala rada. Alžbeta ju vždy zahanbovala, keď si brala korunu s hlavy v kostole.

Jedného dňa Alžbeta išla navštíviť jedného človeka čo býval v dedine. Vzala pre neho dva červené pokrovce (blanky), lebo on nemal dosť. Tiež vzala aj chleba a medu pre jeho suché hrdlo.

Princezna Alžbeta sa práve vracala domov, keď zbadala chlapa pri ceste ležať. Prišla k nemu a pozerala či je živý, lebo po ľuďoch, čo ležia pri ceste môže niečo prejsť a ich zabiť. Uvidela, že ten človek je chorý na malomocenstvo (lepru). Lepra je chytľavá choroba. Alžbeta by tú chorobu mohla tiež dostať a preniesť na svoje deti. Preto sa ho nedotkla. I začala rozmýšľať takto:

"Čo mám robiť? Keď prenesiem lepru na moje deti to bude strašná vec. A potom, ony ju môžu preniesť na iných ľudí. Tu ho nechať nemôžem lebo on by mal byť v posteli. Ja ho vezmem domov."

Na koniec ho zaviedla domov do paláca. Vedela, že sluhovia by sa hnevali keby našli chorého človeka v svojich posteliach. Uložila ho teda do postele princa Ludvíka.

Potom išla dole po teplú vodu a iné veci pre neho. Práve vtedy vošla kráľovná Zofia do izby Ludvikovej odložiť jeho šaty. Keď uvidela toho chorého človeka v posteli, najprv veľmi sa zľakla. Myslele, že je to zlodej. No, ten chorý sa tešil peknej, mäkkej posteli a povedal:

"Princezna Alžbeta povedala, že ja môžem byť v tejto posteli, lebo ja nemám svojej. Či to nebolo pekné od nej? Povedala, že hneď pride."

Kráľovná Zofia bola veľmi zlostná, lebo sa veľmi bála lepry. Išla po Ludvíka, ktorý čakal dole na obed. Zavolala ho hore.

"Pozri, čo urobila Alžbeta," kričala kráľovná, "preniesla chorého na lepru a položila ho do tvojej postele."

Princ Ludvík pozrel na toho chudobného človeka.

"To je náš Pán Ježiš," ticho riekol, a v tú minútu ten chorý človek zmizol.

Niekedy Pán Ježiš premení sa na niekoho iného a zjaví sa ľuďom, ktorí Ho veľmi milujú. On chce vedieť či sú ozaj takí úprimní k bližným ako sa zdajú byť. Keby vede-

li, že je to Pán Ježiš, samozrejme by mu dali všetko. Ale niekedy ťažko nám je robiť niečo pre nášho bližného, hoci Kristus Pán povedal, že keď robíme niečo pre bližného to je tak, ako keby sme to urobili pre Pána Ježiša.

Druhá veľmi zaujímavá vec sa stala Alžbete. Bolo to v zime. Ľudia nemali pšenice lebo im dobre nerástla cez leto. Preto nebolo múky a nemali čo jesť. V paláci mali veľa pšenice i múky. Ale nie dosť pre všetkých. Princ Ľudvik povedal, že to nebude dobre dávať len niektorým ľuďom, keď tí druhí nedostanú nič a pre všetkých nebolo dosť. On povedal Alžbete, aby nedávala nikomu nič. V dedine boli takí ľudia čo nikdy nemali jesť. Aj vtedy, keď nebola núdza. Teraz keď bola núdza skoro umierali hladom. Tak Alžbeta vzala trochu pšenice, aby im to dala. (Králi a kráľovné často krmia chudobných ľudí v zime. Ako Jozef a dobrý kráľ Václav, keď videli chudobných ľudí, vždy im dali jesť.)

Alžbeta niesla pšenicu v batôžku. Dúfala, že ju nikto neuvidí, keď odrazu stretla sa s kráľovnou Zofiou a princom Ľudvikom. Alžbeta sa veľmi zľakla, lebo princ Ľudvik jej zakázal dávať pšenicu ľuďom. Chytro sa pomodlila túto modlitbu:

"O, Pane, nedaj im vidieť čo nesiem v batôžku, lebo potom mi nedajú nikdy viac nič a títo chudobní ľudia zomrú hladom."

Kráľovná Zofia povedala:

"Čo to nesieš, Alžbeta?"

"Ruže," odvetila Alžbeta, lebo to slovo jej samo prišlo na jazyk.

"RUŽE?" skríkla kráľovná. "V zime? Ja ti neverím!" Obrátila sa ku Ľudvikovi a povedala:

"Ja pevne verím, že ona tam má pšenicu z paláca, hoc si povedal, aby viac z nej nebrala."

"Oh," povedal princ Ľudvik, "ja nemyslím, žeby to urobila. Čo to máš, Alžbeta?"

Ťbohá Alžbeta bola tak prestrašená ako ešte nikdy. Vôbec nemohla hovoriť. Kráľovná Zofia vzala jej batoh tak prudko až padol a tu po zemi sa rozsypaly ruže!

Pán Ježiš zrobil viac takých vecí pre Alžbetu a ona celý čas robila dobré skutky pre Neho. Ona vybudovala nemocnicu pre chorých ľudí. Tá nemocnica sa ešte dnes volá: "Nemocnica svätej Alžbety."

Deň svätej Alžbety je 19. novembra a ešte i v našom čase nemocnice sú za ňou pomenované.

SVATA VERONIKA

Raz bol jeden koniar. Koniar je človek čo kupuje a predáva kone. Ten koniar bol poctivý a spravodlivý. Keď mal takého koňa na predaj, čo nebol celkom dobrý (možno mal tvrdý pysk, alebo bol lenivý, alebo plachý, alebo možno i hrýzol) vtedy ten koniar vždy to spomenul kupcovi, bo možno ten kupec takého koňa by nechcel. Teda bol dosť chudobný, lebo nemohol predať veľa koňov. Mal dcéru menom Veronika.

Veronika bola veľmi pekné dievča, ale neznala čítať ani písať, lebo jej otec bol tak chudobný, že nemohol poslať dcéru do školy—a preto ona chodila plieť do záhrady, aby zarobila dačo peňazí. Plietť v záhrade je dosť ťažká práca, ale Veronika mala to rada, lebo to bola milá a pokojná práca a mala čas myslieť o Pánu Bohu. A čím viacej myslela, tým viacej chcela byť reholníčkou, až raz povedala matke:

"Mamička, viete, ja chcem ísť do kláštora. Či myslíte, že môžem?"

"Nie, dušička," odvetila matka, "nemôžeš, lebo nevieš čítať ani písať a nevystačíme poslať ťa do školy."--A pokračovala pripravovať večeru.

Veronika chudiatko, bola veľmi sklamaná. Ale každý večer išla skoro do svojej izbičky a usilovala sa naučiť čítať a písať litery pri sviečke (lebo vtedy nemali inakšie svetlo).

Ale je veľmi ťažko naučiť sa litery, keď nikto nepomáha. Veď je dosť ťažko hoci vždy máte sa koho opýtať.

Jeden večer usilovala sa pri čítaní a písaní, až jej sviečka vyhasla a potom sklonila hlavu na stôl a začala plakať.

"Nikdy nenaučím sa tie litery!" smutne vzdychla a utierala si oči. "A keď nie, nikdy sa nenaučím čítať a písať a potom nikdy nebudem reholníčkou!"

Zrazu sa izba rozsvietila bez sviečky a tam stála Panenka Mária a pozerala na litery.

"Nič sa by nestaraj Veronika," riekla Panenka Mária, "nie je potrebné, aby si vedela všetky tieto litery. Vidíš, ja ti pomôžem! Treba ti poznať len tri litery. Bielu Literu, Čiernu Literu a Červenú Literu."

"Ja som neznala, že litery majú barvy," odpovedala Veronika, utierajúc si oči.

"Tieto majú," odpovedala Panenka Mária. "Len poslúchaj. Tá Biela Litera je Pravda. Musíš vždy hovoriť pravdu, myslieť pravdu, a činiť pravdu. No, to je ľahké, či nie?"

"Áno," odvetila Veronika, teraz celkom zaujatá.

"Čierna Litera je Spokojnosť. Vždycky musíš byť spokojná kdekoľvek ťa Boh položí a nikdy si nesťažuj a nešomraj, keď ti dá ťažkú alebo ponížujúcu prácu. Keď Boh chce aby si pľela v záhrade, musíš plieť a nie túžiť byť nejakým industrialným veľikášom alebo také dačo. Keď Pán Boh zochce ťa za reholníčku, budeš, neboj sa."

"Áno," riekla Veronika, kývajúc hlavou.

"A teraz Červená Litera," pokračovala Panenka. "Červená Litera značí Krista Pána. Musíš sa naučiť rozmýšľať o všetkom, čo Kristus Pán robil, ale zvlášte o všetkých strašných príhodách, čo musel pretrpieť než zomrel za nás všetkých.

Mysli si často koľko len môžeš o tých troch literách a potom svojim časom naučíš sa aj ostatné."—A v tom zmizla.

Veronika uvažovala o význame tých troch litier dlhý čas a potom išla do kláštora a prosila Ctihodnú Matku, či by mohla byť reholníčkou.

"Ale," riekla Ctihodná Matka, "čo tu budeš robiť keď nevieš čítať ani písať?"

"Neviem," odvetila Veronika veľmi smutne, "obávam sa, že by som Vám nebola veľmi na pomoci." A obrátila sa odísť. Keď prišla ku dverám, Ctihodná Matka sa opýtala:

"Veronika, keby si bola reholníčkou, či by si išla na ulicu žobrať pre nás?"

Veronika sa zastavila. "Žobrať na ulici?" pomyslela. "My sme vždy boli chudobní, ale nikdy sme nežobrali." A už-už chcela veľmi zdvorile povedať Ctihodnej Matke, že ona nemyslí, žeby to mohla urobiť, keď sa vzpomätala na Ľiermu Literu (či aj vy?) a preto odvetila:

"Áno, Ctihodná Matka, ochotne by som žobrала, keby ste mi to kázala."

A konečne Veronika obsiahla, čo si veľmi žiadala a stala sa reholníčkou. A každý deň chodievala po uliciach a žobrала od dvier do dvier. Dakedy jej ľudia dali niečo, ale viac rás jej povedali:

"Čo, ty tu zase žobreš?" A buchli dverami a nechali Veroniku na vonku.

A kedykoľvek sa tak stalo, Veronika si len pomyslela na Ľiermu Literu a pokračovala ďalej.

A tak skrze tie barevné litery Veronika sa naučila mnoho o Pánu Bohu; lenže bola veľmi skromná nepovedala nikomu, čo Pán Boh pre ňu vykonal, lebo by mysleli, že ona sa len chváli.

Raz, bolo to vo Sviatok Božieho Tela, všetky reholníčky boli pri sv. Omši. Kňaz práve došiel k tej čiastke, keď pozdvihuje Hostiu, aby všetci videli (to sa volá pozdvihovanie), keď čosi zázračné sa stalo. Tam nad oltárom bol Malý Ježiško a s Ním traja anjeli!

Veronika len hľadela a mala takú radosť, že sa usmievala veľikým úsmevom. Po Omši, keď všetky vychádzaly z kaplice, povedala jednej reholníčke:

"Či to nebolo predivné?"

"Čo bolo?" odpovedala tá reholníčka.

"Nevidela si malého Ježiška?" pýtala sa Veronika prekvapene.

"nie," odvetila táto, pozerajúc na ňu zvedavo. "Či ty?"

Ale Veronika sa len začervenala a potom nič viacej nepovedala. Vedela teraz, že Boh len jej to dal vidieť.

Veronike bolo veľmi ľúto, že nemohla spievať žalmy s inými reholníčkami (lebo neznala čítať ani písať) a vždy Bohu sa žalovala, jak veľmi ľutuje, že je taká hlúpá.

Raz večer sedela vo svojej izbičke, keď druhé reholníčky spievaly Nešpory a Večereň. Veronika pozrela do svojej knižky a probovala čítať, ale nemohla.

"Spievaj to so mnou," znel hlas práve za ňou, "a uvidíš, že to neni tak ťažko."

Veronika sa obrátila. Veľmi sa divila, lebo myslela, že všetky reholníčky sú v kaplici a že je tu len sama. Ale nebola to žiadna reholníčka, bol to jej Anjel Strážca! A spolu odspievali Nešpory a Večereň a skutočne Veronika poznala, že to nebolo veľmi ťažko.

Po tej udalosti Anjel Strážca prišiel každý večer a raz, keď Veronika bola chorá, tá reholníčka, čo opatrovala chorých, videla svetlo zpod dvier Veronikinej izby.

"Tá daromná Sestra Veronika!" pomyslela si. "Mala by už spať, taká je prechladnutá!" a išla k Veronikinej izbe, aby zahasila svetlo. Ale keď tam došla, počula spev!

"Ale no!" pomyslela si. "Sestra Veronika nevie spievať Nešpory. Kto to len môže byť tam s ňou?" a otvorila dvere veľmi potichučky. Tam bola Veronika, sedela v posteli a spievala Nešpory. Ale mniška, čo ju opatrovala, nemohla vidieť Anjela Strážcu. Opatrne zavrela dvere.

"Nijak mi to neide do hlavy," hovorila same k sebe, kým pripravovala chlieb a mlieko na večeru pre Sestru Veroniku. "Je to všetko veľmi čudné."

Sviatok sv. Veroniky je na 13. januára. Sú aj iné sv. Veroniky, ale táto je veľmi poučná a zaujímavá, pravdaže?

Pamätajme i my na tie tri litery, a síce že:

1. Biela znamená pravdu. Majme pravdu v mysli, na jazyku, v srdci, aby sme potom boli spravедliví a pravdomluvní slovom i skutkom.

2. Čierna znamená spokojnosť a trpezlivosť. Buďme spokojní so všetkým čo na nás Pán Boh dopustí a trpezliví i vtedy, keď na nás prídu trápenia a nepríjemnosti.

3. Červená značí utrpenie Krista Pána. Často rozímajme o Pánu Ježišovi, koľko On pre nás trpel, aby nás vykúpil a zaistil nám nebo. Takáto nauka je dobrá pre každého. Nemusíme mať veľa kníh ani veľa školovania, len myslieť a rozjímať o tých troch pravdách a môžeme sa stať svätými.

SVATÝ MIKULÁŠ

Bol raz jeden biskup a menoval sa Mikuláš. Žil on dávno, dávno. Už je tomu až sedemnást sto rokov a to je iste dlhý čas. Mikuláš prisluchal ku veľmi bohatej rodine. Otec i matka zanechali mu veľké bohatstvo.

Keď sa stal biskupom mal veľa peňazi. Ale Mikuláš nemyslel na bohatstvo. Rozdal peniaze chudobným. Keď počul, že dakto je veľmi chudobný, Mikuláš išiel v noci ku jeho domu a položil tam cez oblok malý miešok peňazi. Tak všetko rozdal a potom pre seba nemal nič.

Ľudia mnohé dobré veci rozprávali o biskupovi Mikulášovi, lebo on veľa dobrého robil. No, dakedy i viacej ku tomu doložili a potom možno to nebolo celkom pravda. Ale predsa bolo to poučné a zaujímavé.

Tak raz v istý rok bol veľký hlad. (Hlad je vtedy keď už niet čo jesť, nič a nič, takže ľudia musia variť polievku z trávy alebo z koreňov a takých vecí). Keď bol ten hlad a Mikuláš už nemal peňazi, chodil po horách a dolinách a hľadal dačo jesť pre svojich ľudí.

Raz prišiel ku malému hostincu. Ten hostinec stál medzi dvoma horami. Už bolo neskoro, noc sa blížila. Mikuláš si pomyslel, že tu v tom hostinci prenocuje, aby potom na druhý deň mohol ísť ďalej. Bol veľmi lačný a tak by bol rád večeru, ale znal, že nebude nič, preto, že bol ten hlad. No, keď si sadol ku ohňu zohriať sa, prišiel hostinský a začal mu predkladať večeru.

"Ideš mi dávať večeru?" pýtal sa Mikuláš.

Hostinský sa usmial a povedal, že on má skrytú zásobu dolu v tmavej pivnici, a že Mikuláš môže mať koľko len chce. Mikuláš sa veľmi radoval, lebo bol taký lačný! Už dva dni nič nejedol. Pred včera na raňajky mal akési listie z lesa.

Hostinský hneď priniesol misku so striebornou pokryvkou a predložil ju pred Mikuláša. Potom dal mu štvorhranný biely a zelený tanier, aby z neho jedol.

"No, vezmi si," núkal hostinský a pozdvihol pokryvku. Na mise bolo veľmi chutné nasolené mäso (také ako šunka) a dobré halušky.

"Ľutujem, že namám zemiakov ti dať," riekol hostinský, "ale už je po nich. V tomto hlade všetko sa minulo."

"Nič za to, ja mám rád halušky," odpovedal Mikuláš a pozrel na tú večeru. Potom zavoňal ju. Pozrel na hostinského, ktorý po tichučky si hvízdal a robil sa akoby to nevidel.

"No, kde si toto mäso dostal? Veď v celej krajine niet ani kúsok," povedal Mikuláš.

Akési zlé tušenie mal.

"Ah! No, ja mám svoju tajnú zásobu v pivnici," a švihol do stola so servítkou, ktorú mal na pleci.

"Či to je všetko, alebo či máš ešte viac?" opýtal sa Mikuláš.

"Ešte trošku zostalo mi v sude," odpovedal hostinský. "Či nemáš dosť? Chceš, aby som ti dostal viac?" a pozdvihol misu.

"Nie, nechaj misu tu a ukáž mi, kde si to dostal," odvetil Mikuláš.

"Nechcem aby si musel ísť až tam dolu," povedal hostinský. "Ja ti to prinesiem."

"Vezmi ma dolu! Hneď!" kričal Mikuláš, veľmi hlasne a ostro, a hostinský, naľakany, odpovedal: "Áno, áno—ale nekrič tak, nie som hluchý!" Teda išli dolu, dolu do hľbokej, tmavej pivnice. A tam stál sud. Bol zelený a

mal železné obrúčky okolo stredku a na vrchu mal drevené veko.

"Prinies mi svetlo, lebo chcem pozrieť dnu," rozkázal Mikuláš.

Hostinský priniesol sviečku v belasom svietniku a Mikuláš pozdvihol veko a pozrel do suda. Bol na polovicu plný s nasolený mäsom, takým, aké bolo hore na stole.

Mikuláš prežehnal ho (mohol to urobiť, lebo bol biskup) a čo myslíte sa stalo? Hostinský bol celkom omráčený keď to videl! Zo suda vyskočili traja malí chlapci!

Hostinský, keď namel mäso pre svojich zákazníkov, zabíj troch malých chlapcov, porezal na malé kúsky, nasolil a opaprikoval a uložil do toho suda, kde bolo iné nasolené mäso.

Mikuláš vzal chlapcov a odviezol ich domov matke, ktorá už ich všade hľadala. Keď jej vyrozprával čo sa stalo, veru ona povedala všetkým susedom. Všetci razom zvolali, že Mikuláš je divotvorný Svätý a dobrý priateľ detí, najmä malých chlapcov.

Ako sme už spomenuli, ľudia mnohé divné veci o Svätom Mikulášovi rozprávali. A možno to nebolo celkom tak, bo znáte jak ľudia znajú na všetko príkladať.

Ale to, že sv. Mikuláš bol veľmi dobrý a svätý biskup, to je už pravda. I to je pravda, že malým deťom všade pomáhal kde len treba bolo.

No, i to je pravda, že sviatok svätého Mikuláša je 6. decembra, teda blízko pred Vianocmi. Na jeho sviatok dobré detky dakde dostávajú dary.

Probajte vysloviť a opakovať "Sv. Mikuláš, Sv. Mikuláš, Sv. Mikuláš," veľmi rýchlo, až zrazu uvidíte, že to zneje ako "Sant Claus, Santa Claus." A "Santa Claus" tiež je zvláštny priateľ dobrých deťok.

SVATA BERNADETTA LURDSKA

Raz bolo dievčatko a malo tetku ktorá sa volala Tetka Bernarda. Teda dievčatko dostalo meno po tetke, Bernadetka, čo znamená Malá Bernarda (tak ako izbietka znamená malá izba).

Bernadetka bývala s matkou, s otcom a so sestrou, ktorej meno bolo Tonka (čo znamená Malý Anton, viete Anton, ktorý bol priateľom sv. Františka). Boli veľmi, veľmi chudobní a mali len jednu izbu v dome, a Bernadetka vždy mala ukrutný kašeľ.

V isté rano, po frištiku, Bernadetka zbadala, že už nebolo dreva na oheň (bolo to vo februári keď je obyčajne veľmi zima) a povedala matke:

"Či chcete aby som išla nasbierať dreva? Ináč, nebudeme môcť variť obed."

A matka jej odpovedala:

"Ďakujem dušička, ale pojdem sama, lebo ty máš kašeľ. Je moc zima pre teba."

Práve keď sa dohadovaly kto má ísť, počuly klopanie na dverách. Klop, klop, klop!

"Voľno," povedala Bernadetkina matka a hneď dievčatko čo sa volalo Johanka prišlo do izby i s bračekom ktorý mal len dva roky. Prišla sa baviť s Tonkou.

"Poďme všetci po drevo. Ja znám zvláštne miesto," hovorila Tonka, ktorá nechcela zostať doma lebo by musela pomáhať umývať riad. Teda všetci šli von s veľkým košom. Bernadetka si vzala pilulku od kášli. Na ceste ku tomu zvláštnemu miestu, nechali Johankinho bračeka doma, lebo bol taký rozmaznaný, že vždy chcel aby ho niesli.

Tonkine zvláštne miesto bolo na druhej strane potoka, cez ktorý nebolo mosta. Bola tam tiež veľká jaskyňa a nad

ňou veľká skala. Tonka a Johanka špliechaly cez riek. Voda bola taká studená, že im nohy skoro zamrzly, preto začali plakať.

Povedaly Bernadetke, aby sa ona za nimi cez tú ľadovú vodu neopovažila, a ešte s tým kašľom. Preto Bernadetka usilovala sa najšť kamene aby po nich stupala, ale nemohla. Tie druhé šly ďalej a ďalej sbierajúc drevo, takže onedlho Bernadetka, ubožiatko, bola sama.

Ale bola vám zima! Bernadetka pozerala na druhú stranu potoka a myslela:

"Keby som len mohla vojsť do tej jaskyne, vietor by ma tak nemrazil."

Išla ku kraju potoka a začala zobuvať topanky, ale tak ju kašeľ dusil, že nemohla stať na jednej nohe kým by druhu zobula. Rozplakala sa. No, hneď si rozmyslela, že sa pomodlí ruženec kým sa tie druhé navratia. Kľakla si, ale prsty jej boli také zmeravené, že nemohla už ani cítiť zrnka, tak musela len pozerieť aby videla ako pokračuje. Po krátkom čase zdvihla hlavu lebo chcela vidieť či Tonka i Johanka už idú a tam, hneď pred sebou videla predivné zjavenie.

Na vrch veľkej skaly stala prekrásna pani! Nedržala sa ničoho a vietor jej šaty nerozdúval tak ako Bernadetke. Usmiala sa. Bernadetka potrela si oči a zas pozrela. Ako sa len tá pani tak vysoko dostala a to ešte tak, že ju ani nezbadala. A kto by mohla byť? Mala oblečené biele šaty s belasým opáskom, a biely závoj na hlave. V ruke držala zlatý ruženec s bielymi zrnkami. Zdalo sa, že sa modlíla ruženec s Bernadetskou. Keď zbadala ruženec, Bernadetka sa rozpamätala, že nedokončila svoj a pomyslela si, že močno pani prišla aby ho dokončila s ňou. Ale prečo stojí na takom čudnom mieste? Prečo neprišla kľaknúť s Bernadetskou? Pani sa ešte raz milo usmiala a odrazu Bernadetke bolo teplo a cítila akúsi veselosť a nie zimu a biedu. Zapomla, že Tonka a Johanka ju nechali a pokračovala s ružencom a tak sa zdalo že Pani sa tiež modlíla, ale Bernadetka počula len Otčenaše a Sláva Otcu.

"Čo robíš?" Prečo sa práve tu modlíš?" ozval sa hlas za ňou. Bernadetka sa strhla. Tie druhé dievčatá prišli bez toho žeby ich bola zbadala.

"Čo to tam vidíš? Prečo tak divno vyzeraš? Ja tu nič nevidím," povedala Johanka.

"Pozri na tú Paniu tam na skale," povedala Bernadetka. "Kto je?"

"Tam niet nikoho, sniva sa ti, ty lenivá, kým sme my sbierali raždie," odsekla Tonka. "Poďme domov, nohy mám celá zmrznúte."

Keď prišli do domu, Tonka vyrozprávala mamičke čo Bernadetka robila a mamička povedala, že to musel byť sen. Ale nebol.

V nasledujúci deň, Bernadetka povedala, že ide zas do jaskyne aby videla, či tá pani by zas prišla. Mamička a Tetka Bernarda, že aj oni pôjdu. Teda vybrali sa. Cesta ku potoku viedla ich strmým, uzkým a kamenistým chodníkom. Bernadetka mohla utekať dolu chodníkom ale mamička i Tetka museli sa niečoho vždy držať a veľmi pomaľučky pokračovať.

"Včera som sa tu ruženec modlila," povedala Bernadetka. "Myslím, že aj teraz by som sa mala modliť."

Tak si klakla do blata, blízko potoka.

"Tam je," zvolala Bernadetka.

Ale ani mamička ani Tetka Bernarda nikoho nevidely. Bernadette sa to zdalo čudno ale viac o tom nemyslela lebo úfala, že Pani jej povie kto je.

"Prosím, povedzte mi kto ste," pýtala sa Bernadetka. Trochu sa aj obavala, ale mamička i Tetka jej šeptali aby sa len opýtala. A beztak, Pani vyzerala taká láskava, a preto možno nebude dbať, že sa jej opýta.

"Chcem aby si tu ku mne prišla každý deň za dva týždne," povedala Pani, "a potom ti poviem niečo veľmi zvláštneho." Pri tom zmizla.

Tetka Bernarda i mamička sa trošku mrzely že nevidely Paniu, a preto keď Bernadetka oznamila, že Pani rozkázala aby prišla každý deň za dva týždne, mamička povedala:

"Kdeže by si to chodila každý deň! Je veľmi zima a môže sa ti kašeľ pohoršiť! Ty si naničhodné dievčatko, keď sa pretváraš, že vidíš niekoho a nás tu hore tým strmým chodníkom vlečieš nadarmo.

Ťobhá Bernadetka sa pustila do plaču! Nebolo to spravodlivo--nemohla pochopiť prečo ony nevidely Paniu keď tam stala celý čas. Keby len Pani bola povedala kto je--lebo každý sa jej to pýtal.

"Kto je, Bernadetka?" A keď odpovedala "Neviem" vždy povedali, "Teda nie je to nikto." To bola dosť hlúpa odpoveď, lebo často vidíme ľudí ktorých nepoznáme.

Keď Bernadetkin otec o tom počul, slutoval sa nad ňou a povedal:

"Neviem prečo by nemohla ísť, keď si oblečie teplý šál, a keď sa jej kašeľ nepohorší."

Teda, každý deň Bernadetka dala do poriadku tú jedinu izbu čo mali v dome; položila viacej dreva na oheň; zamietla dlážku; okrútila sa do šála; a šla hore chodníkom ku jaskyni. A každý deň viac a viac ľudí šlo za ňou; ale nikto nevidel Paniu iba len Bernadetka. Predsa vždy len chceli prísť lebo že možno niekedy uvidia, hoci mysleli že Bernadetka sa pretvárala celý čas.

Istého dňa keď Bernadetka kľáčala pri potoku, Pani prišla a povedala:

"Prejdi cez potok a príď do jaskyne; chcem ti niečo povedať."

Bernadetka prešla cez potok (a voda pre ňu nebola zimná!) vkročila do jaskyne, a Pani povedala:

"Kľakni si na zem." Bernadetka si kľakla a čakala, že čo sa teraz stane.

"Hrabaj, a vyhrabaj tu jamku s prstami," povedala Pani, " uvidíš niečo čo ťa prekvapí."

Bernadetka vyhrabala malú jamku. Zastala a pozrela do nej, a videla, že sa naplnila vodou.

"Urob ju trochu väčšiu," kázala Pani. Bernadetka posluchla. Viac vody prišlo, tak že sa jama preplnila a voda začala tiecť po dlážke až von z jaskyne.

"Teraz sa umy vo vode," povedala Pani.

Bernadetka umyla si tvár i ruky, a zbadala, že necíti zimu. Zrazu sa cítila veľmi zdravá a veselá, a už necítila bôľ od kašľa.

Ľudia ktorí čakali vonka nemohli sa dotušiť že čo Bernadetka robí v jaskyni za taký dlhý čas, a boli aj trochu namrzení, lebo tam čakali v zime. Zrazu jeden z nich zvolal:

"Pozrite!" Všetci pozreli a videli vodu tiecť z jaskyne v úzkom potočku. Keď tak pozerali, rozširoval sa a stal sa veľmi širokým a tiekol do toho druhého potoka (toho cez ktorý Bernadetka sa obávala prejsť v prvý deň keď videla Paniu). Všetci pozerali na nový potok keď Bernadetka vyšla z jaskyne. Ani ich nezbadala, len išla rovno do domu. Nepovedala nikomu odkiaľ nový potok prišiel ani čo jej Pani povedala.

Večer toho dňa keď sedeli pri večeri počuli klopanie na dverách. Klop, klop, klop!

"Voľno!" zvolala Tetka Bernarda—a tu vám do izby prišlo pätnať ľudí! Na vonku stalo ešte asi dvadsať.

"Ach, Bože," vzdychla mamička. "Cože len chcú! Nemáme dosť stoličiek. Bernadetka! Tonka! Vstaňte a dajte

svoje stoličky týmto ženám. Co to len myslite? Ake ste nemoresné!

Ale Bernadetka a Tonka len sedely s otvorenými ustami, také byly překvapene! Ešte nikdy nemali toľko hostov! Ani na Veľkú noc, keď každý navštevuje každého.

"Chceme vedieť," povedala tučná žena s červenou tvárou, "Čo tá Pani povedala Bernadetke pri jaskyni keď spravila nový potok. Sadla si do Tonkinej stoličky veľmi prudko, tak že sa jedna noha rozštiepila.

"Prosím, dajte pozor," povedala matka, "tá stolička nie je veľmi mocná!"

"Je dosť mocná pre mňa," odvetila tučná červená žena, narovnajúc si klobúk. "No, Bernadetka, povedz nám všetko!"

"Nemôžem vám nič povedať," odvetila úbohá Bernadetka, "len to, že tá Pani mi povedala, že všetci ľudia musia činiť pokanie lebo sú nie dosť dobrí, a že musia prísť ku Novému Potoku a modliť sa. Chce tiež aby sme postavili tam kostol kde by sme sa mohli modliť."

"Len to? vykrikla tenká mrzutá žena s ostrým nosom. "O pokani sme už dávno počuli v kázňach! Ja sa veru nepojdem modliť na také pusté, vlhké pole; ešte mi to treba aby som na smrť prechladla!"

"A ešte aj kostol postaviť!" povedal tlstý chlap so šedivými vlasmi a zlatou reťazou na hodinkách. "Kde len vezmú peniaze, to by som chcel vedieť? Ja veru nemôžem nič dať."

"Povedala mi ešte čosi veľmi zvláštného a dôležité," dodala Bernadetka, "ale prikázala mi, aby som to nikomu nepovedala.

Pravdaže každý chcel sa dozvedieť čo by tá zvláštna a dôležitá vec mohla byť a boli veľmi namrzení keď Bernadetka im nepovedala.

Na druhý deň pán farár povedal Bernadetke, že skutočne musí sa znovu opýtať Panej, aby prejavila, kto je. Lebo, ako by mohli jej vystaviť kostol keď nevedia pre koho ho stavajú? Teda všetci znovu išli s Bernadetkou dolu strmým chodníkom, aby skusili, či azda, by nemohli aspoň počuť Paniu, i keď ju aj neuvidia.

Našli tam niekoľko chorých ľudí ktorí boli počuli, že Bernadetkin kašeľ sa hodne polepšil. Umývali sa v Novom Potoku a niektorí sa hneď lepšie cítili.

Keď sa Bernadetka premodlila čiastku Ruženca, Pani sa objavila ako obyčajne, na vrchu skaly. Bernadetka odrazu cítila sa veľmi smelá a pozerajúc hore na Paniu, opýtala sa:

"Prosím, či by ste mi ráčila povedať, kto ste? Každý sa ma vypytuje a nikdy neviem čo im mám odpovedať." Ale Pani sa len mílo usmiala.

"Prosím, o prosím, povedzte mi!" prosila Bernadetka. Potom Pani odpovedala, tak veľmi tichučko:

"Ja som Nepoškvrnené Počatie," a hneď zmizla.

Ale Bernadetka dokonca nevedela čo to znamená. Teda poslala ku kňazovi a oznámila mu, čo Pani bola povedala, a opýtala sa, či on vie čo to znamená? Kňaz vedel, a bolo mu veľmi ľuto že neuveril Bernadetke hneď z počiatku. Lebo Nepoškvrnené Počatie je druhé, veľmi dlhé meno pre Panenku Máriu, Keď si pomyslel, že ona, Matka Božia, tam bola každý deň za dva týždne, že každý by bol mohol tam ísť uctiť ju a pomodliť sa k nej, a že ju ani nevideli lebo neverili, že by to tak mohlo byť, a ešte aj povedali že Bernadetka to len vymyslela a celý čas sa len pretvarala!

(Či teraz rozumiete prečo Pani sa nemodlila Zdravas' v Ruženci? Lebo by sama seba bola pozdravovala, či nie?)

Potom sa jej kňaz opýtal:

"Teraz, Bernadetka, už len musíš mi sdeliť čo ti Pani povedala, lebo je to veľmi dôležité aby som to vedel. Pán Biskup bude sa ma pýtať."

Ale Bernadetka vysvetlila:

"Ľutujem, Duchovný Otče, ale nemôžem vám povedať. Pani prikázala, že nesmiem nikomu povedať."

"Ale," riekol kňaz, "keby sa ťa Pápež opýtal, jemu by si už musela povedať."

"Nemusela by som," odvetila Bernadetka, "lebo Pani nariadila aby som nikomu nepovedala, a Pápež je datko."

A tak nikto nikdy nevedel čo to bola tá zvláštna tajnosť Bernadetkina.

No, a teraz ľudia ešte vždy chodievajú modliť sa do kostola pri jaskyni (lebo zaiste tam vystavili kostol) a mnoho a mnoho ľudí z každej čiasťky sveta ide sa umyť do toho potoka, a mnohí sa i uzdravia. Počuli ste o ľuďoch čo idú do Lurdu, pravdaže? Nuž, tam je ten Nový Potok ešte i teraz. Panenka Mária tiež tam ešte prichádza lenže už teraz nedáva sa im videť. Len jedna osoba ju tam uvidela a to bola Bernadetka. Možno, že nikto iný nebol dosť dobrý aby to zaslúžil.

Bernadetkin zvláštný deň je na 16. apríla. Nie je to veľmi dávno čo ten deň jej bol ustanovený od Cirkvi svätej, teda, možno preto ešte mnohé dievčatá nemajú to meno. No ešte iný zvláštný deň prinaleží tejto rozpravke. Či môžete uhadnúť? Je to deň Panny Márie Lurdskej a slavi sa na 11. februára, lebo v ten deň Bernadetka po prvý raz videla tú milú Paniu ktorú my poznáme ako Preblahoslavenú Pannu Máriu.

SVATÝ FRANTIŠEK Z ASSISI

Raz, vo veľmi starom meste v Taliansku, menom Assisi, žil kupec s hodvábom. Jeho meno bolo Pietro Bernadone. (Pietro je talianske meno pre Peter.) Nuž ten kupec často cestoval do Francúzska kupovať hodváby na šaty pre bohatá panie v Taliansku. Tak stalo sa, že keď tam vo Francii bol tak často a zarobil si tam moc peňazí, potom Franciu mal veľmi rád.

Raz keď sa vrátil domov do Assisi so svojimi hodvábmi, videl, že jeho žena mala synáčka a pomenovala ho Giovanni (čo znamená Ján). To sa Pietrovi neveľmi páčilo, lebo nemal rád meno Giovanni. Pomyslel si, že by bolo dobre mať syna ktorý by tiež mohol ísť do Francúzska kupovať hodváby keď vyrastie. Teda, premenil meno dieťaťa na František a tešil sa, že vymyslel nové meno.

Keď František trochu vyrástol a chodil do školy, rad sa bil s chlapcami, ale tiež rád sa učil francúzsku reč. Žiaden z chlapcov sa neučil francúzsky, teda František cítil sa celkom uveličený. Bol veľmi šikovný v bitke, lenže bol nízkej postavy, teda bolo mu to dosť ťažko. Ba aj keď vyrástol bol malý chlapík s čiernymi vlasami a s jasnými hnedými očami a slnkom opálenou tvárou. Ešte ako malý chlapec veľmi rád mal rozprávky o vojne, o útokoch a bitkách, ale tiež o hrdinoch a mučeníkoch a rozhodol sa, že i on to všetko vykoná keď vyrastie.

Teda keď mal dvadsať rokov, František a s ním celý huf kamarátov išli na koňoch bojovať so susedným mestom, ktoré sa volalo Perugia. Nikto si veľa nemyslel o Perugii, tak František a jeho kamaráti nebrali so sebou mnoho zbrane a takých vecí. A namiesto toho, aby sa dobre ozbrojili a k bitke vystrojili, poobliekali sa do najlepších a najfarebnejších šiat. Šaty Františkove boli najparádnejšie zo všetkých, preto že jeho otec bol kupcom s hodvábom. Mal na sebe červený zamatový kepeň sa strieborným golierom a záponkou a mal lesklého čierneho koňa s červeným a strieborným sersánom. Nuž, keď sa približovali k

Perugii neboli opatrní ale hovorili medzi sebou a rozprávali si veselé príhody a hadanky namiesto toho, aby dávali pozor.

Pravdaže, Iudia v Perugii videli ich už zďaleka pre tie parádne a farebné šaty, nuž ich napadli a zajali, prv než tí mali čas na to myslieť. Poberali im všetky kone a meče pre svojich vojakov a Františka a jeho kamarátov zavreli do žalára za celý rok.

Všetci boli veľmi smutní, že museli byť v žalári a museli nosiť tie isté šaty celý čas. Somrali na Františka, že to on všetko začal. Ale František ich rozveseľoval, žartoval s nimi a skladal veselé veršičky o nich a takto konečne neboli tak veľmi smutní.

Keď už boli v žalári 364 dní (koľko dní je to v roku?) František mal sen a ten sen bol taký: Videl Krista Pána, ako stál pri lope mečov, hodvábov a kepeňov a každý meč mal rúčku v podobe Kríža. Kým František rozmýšľal čo to všetko má znamenať, Kristus Pán povedal: "To sú veci, ktoré dávam tým, čo mne slúžia a to sú meče, ktoré im dám aby za mňa bojovali."

Keď sa prebudil, František poznal že Pán Boh nechcel, aby tu na zemi nosil parádne šaty, ale že tak musí čakať, až keď príde do neba a tam potom môže mať všetko, čo sa mu zachce. Tiež pochopil, že nesmie viac bojovať ani s Perugianmi ani s nikým iným, len so samým diablom, ktorého meno je Satan. Františkovi bolo veľmi ľúto, lebo jemu sa páčila bitka, najmä keď mal také parádne šaty a červené a strieborné opraty na svojom koni.

Keď tak rozmýšľal o tom svojom sne, prišiel k nemu diabol poza chrbát, tak po tichúčky, aby ho nepočul a položil mu do hlavy myšlienku a chytro odišiel aby ho nikto nevidel. A tá myšlienka bola taká: "Keď nebudem nosiť hodvábne a zamatové šaty a keď nebudem bojovať, moji kamaráti, ktorým sa práve to páči, nebudú sa so mnou viac priateliť. Teda, nemyslím, že urobím to, čo Pán Boh chce, lebo by mi bolo veľmi ťažko a otupné bez kamarátov a bez bojovania."

Na druhý deň: (bolo to už 365 dní čo bol v zajatí) František a jeho kamaráti boli vypustení zo žalára, lebo už bol koniec roka. Všetci sa dali na cestu domov do Assisi. Perugiani nenavrátili im kone, čo im boli pobrali, teda museli ísť pešo. Vzalo im to dlho, skoro celý deň. Keď tak František kráčal po ceste a rozmýšľal ako pekne to bude keď dôjde domov a zase bude môcť obliecť svoj belavý, zlatom vyšívany kepeň, keďže tento červený a strieborný už mal na sebe celý rok, František zbadal veľmi chudobného a otrhaného človeka, ktorý sa približoval k nemu. "Tak mi je zima," povedal starec. "Raz i ja som mal taký pekný červený a strieborný kepeň ako tvoj, ale som ho stratil. Teraz som taký chudobný, že nemôžem si kúpiť druhý."

No, ačpráve František to nevedel, boli tam dvaja ktorí ho pozorovali aby videli čo urobí. Jeden bol Kristus Pán, ktorý stál za dubom blízko otrhaného starca a povedal sám sebe: "Keď František dá svoj červený a strieborný kepeň tomu starcovi, to znamená, že poslúcha ten sen, čo som mu poslal a bude na mojej strane." Druhý, ktorý tam stál bol diabol. On sa schoval za kriak a úfal, že František ho neuvidí hoci bol tak blízko. Mal na sebe červený a strieborný kepeň, taký istý ako ten čo František mal a povedal sám sebe:

"Keď František nedá svoj červený a strieborný kepeň tomu žobrákovi, to znamená že poslúcha tú myšlienku, čo som mu pustil do hlavy a bude na mojej strane."

František si zase tak myslel: "Dám mu ten môj kepeň, keď zaiste stratil svoj, ... nie, nedám, lebo ľudia sa mi budú posmievat keď prídem domu bez kepeňa ... ale hej, dám lebo ja ho iste až tak nepotrebujem. Mám doma modrý a zlatý." Teda povedal starcovi:

"Tu máš, prečeraťme si šaty. Moje sú teplejšie ako tvoje a vôbec, mne nie je zima. A keď sa predstavím v otrhaných šatách, pretváram sa, že som ty a tak prekvapím a rozveselím ľudí doma." Tak sa oba rozosmiali a prečerali si šaty a František išiel domov do Assisi.

Diabol sa tak nahneval, keď nevyhral, že dupol o zem tak silno, že si urazil nohu o kameň. Potom začal utekať okrajom cesty poza kriaky aby lepšie videl čo František urobí. Lenže červený a strieborný kepeň sa mu pliantal pod nohy, takže sa vrátil domov, dudrajúc celou cestou. Ale Kristus Pán kráčal Františkovi po boku za chvíľku a povedal mu:

"Nestaraj sa, keď tvoji kamaráti sa k tebe neozvú, pretože si otrhaný. Môžeš byť mojim priateľom, keď chceš, a to bude o veľa lepšie a dôležitejšie."

Po tej udalosti, František vždy nosil prosté, jednoduché, sivé alebo hnedé šaty, opásané koženým remeňom. Raz videl František starú chudobnú ženu, ktorá niesla ťažký batoh, plný všeliakou zeleninou. Batoh sa akosi nechcel spolu držať—raz sa vykotúlala repa, a keď sa po ňu žena schýľila, vypadly štyri zemiaky, potom mrkev a ešte karfiol! Nie div, že na koniec pustila celý batoh a tak si sadla na cestu medzi všetko a začala plakať. František ju potešil, zapakoval batoh a ešte jej dal svoj remeň, aby ten batoh sviazala a tak aby sa viacej nerozpadol. Odvtedy František už len povrázok nosil namiesto remeňa, lebo to bolo i osožnejšie a lacnejšie.

No, a teraz keď už bolo rozhodnuté, že František bude na strane Krista Pána a oproti diablovej, mnohé zaujímavé a neobyčajné veci sa mu prihodily.

Istého dňa, keď tak cestoval vo svojom hnedom odeve, opásaný povrázkom na miesto remeňa, prišiel ku skupine robotníkov čo opravovali dráhu. Nuž, pomyslel si, že zostane na minútu a povie im o tej chudobe--totiž, že lepšie je byť chudobným tu, aby sme potom mohli byť bohatí v nebi.

"Lebo," povedal, "keď ste bohatí bu, v tomto živote, stane sa, že hneď budete pyšní a hrdí a do neba pyšných a hrdých nepustia; teda lepšie je byť bohatým až v nebi. A ku tomu, nebo bude trvať na veky.

Ale tí robotníci mysleli, že by to bolo veľmi dlho čakať, až kým prídu do neba a radšej by boli bohatí teraz. Na čo František odpovedal:

"To je celkom tak, ako keby ste odrazu olízali všetok mäd s chleba a potom zostane vám len suchý chlieb bez mädu. Keby ste jedli suchý chlieb prv, mohli by ste potom jesť mäd ako dlho by sa Vám páčilo a nič by Vám už neskazilo sladkú chuť."

Ale robotníci mysleli, že František je hlúpy keď ich nahovára, aby boli chudobní, keď oni sa práve usilovali, aby boli bohatí. A nepočúvali ho.

No, ale teraz o toho vlka. Keď odišiel od tých robotníkov, prišiel k mestu, čo sa volalo Gubbio, kde všetci ľudia boli skupáni! A chcel aj im povedať o tej dobrej myšlienke, aby sme boli tu na tom sveta chudobní. Ale nebolo tam vidieť nikde nikoho, kto by počúval! František myslel, že to je veľmi čudná vec, teda zaklopal na dvere istého domu a riekol:

"Kde sú všetci ľudia? Chcem im čosi povedať."

"O," zvolala žena čo mu otvorila dvere: Ci ty to nevieš? Nikto tu neide von z domu len keď je nás celá kopa spolu, a to pre toho vlka."

"Akého vlka?" pýtal sa František.

"Na konci mesta býva vlk," odpovedala žena ktorá sa volala Rina, "a každý deň sožerie dakoho. Je to najhorší vlk, aký kedy bol, lebo nikdy ho nemôžno počuť keď sa približuje, len odrazu na človeka skočí. Len si i ty daj dobrý pozor."

"Aká to mrzutosť," hovoril František. "Lutujem vás. Myslím, že pôjdem sa poshovárať s tým vlkom a možno vám dá pokoj."

"Nie, nechod," riekla Rina, "lebo ťa sožerie a potom nebude pomoci."

Ale František sa vydal na cestu vo svojich hnedých šatách, opásaný povrazom, a ľudia za ním pozerali z oblokov, aby videli čo robí.

Len čo prišiel ku koncu mesta, keď tu odrazu najhorší vlk, akého jak živ nevidel, skočil na neho. Pysk mal na široko otvorený, červený jazyk mu visel von a pazúry už boli hotové ho zraziť na zem a (Rina mala pravdu, bol to ohromný vlk!

František zvolal: "Počkaj" tak hlasno a chytro, že vlk od prekvapenia zostal práve v stred skoku. Nikto nikdy predtým mu nepovedal "Počkaj" tak neočakávane. Nepáčilo sa mu to. Až ho to zarazilo. Obyčajne každý od neho utekal.

František rýchle urobil znak sv. kríža a požehnal vlka. To ho ešte viac prekvapilo; nikto ho ešte nikdy nepožehnal a to sa mu zase páčilo.

Zatvoril tlamu a krútil chvostom a čakal čo František ďalej urobí.

"Braček Vlk," povedal František, (i to sa vlkovi páčilo; nikto predtým ho nenazval "braček") "Prečo žerieš ľudí? Nevieš, že sú tak prestrašení, že ani z domu vyjsť sa neodvážia? A už si pozabíjal i ovce i kravy, takže už skoro hladujú."

"Viem," povedal vlk, "nie veľmi rád ich žeriem lebo sú takí chudí ale niet iné čo jesť a predsa musím dačo, lebo nemôžem len od hladu zahynúť, čo?"

"Veď nie," František prisvedčil, "nemôžeš, ale možno si nepomyslel aký strašný si? Ty si ten najhorší vlk čo som kedy videl. No ale, keď ťa uistím, že vždy budeš mať čo jesť, či ty my prisľúbiš, že viacej nebudeš ľudí žrať?"

Vlk krútil chvostom a sľúbil.

František vystrel ruku a vlk položil do nej svoju labu a takto uzavreli smluvu.

"Poď nazad do mesta so mnou a uvidíš, čo urobím," vyzval ho František.

Tu vlk polízal ruku Františkovi a cupkal za ním do mesta.

Len čo ich ľudia videli už utekali do domov a zatvorili dvere, pred vlkom.

"Poďte von," František volal, "chceme Vám čosi povedať."

Ľudia pomaly vyšli von a František sa ich spýtal: "Ci mi prisľúbite, že vždy dáte dačo ješť bratovi Vlkovi, keď on vám sľúbi, že už nikdy nikoho nesožerie?"

A ľudia odpovedali: "Áno, sľubujeme." A František na to: "No, teda, ponechávam i vás i brata vlka na vašu česť."

Vlk zase podal labu a František ju vzal do ruky a všetci ľudia tleskali na slávu.

Keď chcete znať čo sa s vlkom stalo, keď František odišiel, poviem Vám, že bol on potom taký, ako domáci pes a brechal len na tulákov. Lenže dosť ztučnel lebo vždy mal dosť čo žrať.

Keď František odišiel z mesta Gubbio, išli s ním aj niektorí mládenci. Rozdali svoje veci chudobným a poobliekali sa tak ako František, lebo aj im sa zapáčila tá dobrá idea o chudobe.

Tak istého dňa František a jeden z jeho spolubratov, menom Anton, išli do mesta, zvaného Rimini. (Anton býval v meste Padua a bol to ten istý Svätý Anton čo vám nájde veci čo ste stratili.) Ale ľudia z Rimini nechceli ich počuvať. Odišli preč a hovorili o iných veciach veľmi hlasno, aby nepočuli to čo František hovorí. Teda František a Anton pošli ku brehu mora (lebo Rimini bolo pri vode) a František povedal:

"Poďte von, ryby! Chcem Vám niečo povedať."

A všetky ryby prišli ku brehu a stali na chvostoch vo vode, len im hlavy trčaly von. Malé ryby boli napredku v plytkkej vode, trochu väčšie boli za nimi a veľké ryby boli až tam v hlbokkej vode. A na samom kraji za nimi boli ešte aj žraloci a veľryby.

A František im vysvetlil jak dobre im je, lebo vždy majú čo jesť. A môžu byť v akej vode sa im páči, daktoré v modrej, iné v šedej, zase iné v zelenej, a ešte aj v takej hnedej ako šaty Františkove. A môžu žiť v rieke keď sa im nepáči slaná voda v mori. alebo v jazere, alebo i v rybníku. A rozprával im že to Pán Boh im všetko tak pekne pripravil. Ryby sa tešily to počuť, lebo predtým nevedely kto im to všetko tak pripravil a chcely to vedieť. Potom im František rozprával niektoré dôležité veci čo ryby kedysi vykonaly: Ako na príklad bola to ryba, zvaná treska, čo priniesla peniaz Petrovi, keď ho Kristus Pán poslal, aby zaplatil daň. Teraz všetky tresky majú znak od prsta a palca na tom mieste pri hlave kde sv. Peter chytil tú, ktorá priniesla peniaz.

Kým František takto rozprával, ľudia z Rimini (ktorí ho predtým nechceli počúvať), prišli tam Františkovi za chrbát a počúvali, lebo ešte nikdy nevideli aby ryby stály na chvostoch vo vode. A ľutovali, že boli takí grobianski, keď František činil také divné veci.

Zase iný deň, keď František kráčal po ceste so svojimi priateľmi, všetci poobliekaní v hnedých šatách a opásaní povrázkami, videli celý krídol škorcov—vtáčkov ktorí čvirikali v krovine. A František ich oslovil:

"Prestaňte čvirikať, vtáci! Chcem Vám čosi povedať. A prestali. František im povedal: tak ako predtým, keď kázal rybám) ako dobre sa majú, že všetko je hotové pre nich—stromy, jahody, maliny, červíky. Potom všelijakí iní vtáci prišli počúvať a posadali si na konáre a kriaky, aj všade po zemi, tak blízko jeden k druhému, že najmladší drozd (to taky vtak, čo skáče, s veľmi krátkym chvostom, a má žlté krajce na zobáku) už nemal miesta, te-

da sadnul si na hlavu Františkovu. Ale František nedbal, hoci vták mal dosť ostré pazurky. Potom im rozprával zaujímavé veci o vtákoch. Ako červienka (ktorá vždy predtým bola celá hnedá) keď videla Krista Pána na Kríži, tak Ho ľutovala, že prišla tak blízko k nemu, že sa pichla na Jeho tŕňovej korune, a teraz všetky červienky majú červené perie na prsiach. Tiež o tom im rozprával, ako Svätý Duch prišiel na krst Krista Pána v podobe holuba. Rozprávanie o Duchu Svätom sa tak páčilo holubom, že keď iní vtáci odleteli, holuby zostaly s Františkom a jeho spolubratmi a sprevádzaly ich až ku tomu domu, kde títo bývali vospolok, aby mohli žiť v chudobe bez toho aby obťažovali iných ľudí. Bratia tam pripravili hniezda pre holubov v záhrade a holuby potom tam vždy zostaly.

Raz František poučoval ľudí o tom ako Kristus Pán stal sa malým dieťaťom, ale tí ľudia boli takí tvrdohlaví, že to nemohli porozumieť. On teda vzal im malé dieťa na chvíľku a poslal chlapčeka po veľkú škatulu a dievčatko po trošku sena. Potom položil seno do škatuly a dieťaťko na seno.

"No tak, pozrite!" povedal. "Kristus Pán bol taký, a Panna Mária tu stála a sv. Jozef tam; tu bol vól a tam zase Jozefov osol, na ktorom sa niesla Panna Mária. Či už rozumiete?"

A ľudia rozumeli. A od toho času na Vianoce mali jasličky v kostole aby pamätali, čo im František rozprával.

Potom aj iní ľudia mysleli, že tá Františková idea je veľmi dobrá, preto i oni tiež si postavili jasličky. A teraz všade, v každej farnosti majú jasličky. Ale bol to sv. František, čo ich prvý vymyslel. On to bol tiež, čo ustanovil, aby sa spievaly vianočné koledy, lebo myslel, že Jezuliatku by sa to lepšie páčilo, ako vážne piesne.

Sv. František onal mnohé iné zaujímavé veci, čo sú opísané v iných knihách. A mal tak mnoho priateľov, ktorým sa páčila jeho myšlienka o chudobe, že teraz ich je tisíce a tisíce.

Nazdávam sa, že ste už videli mníchov a mnižky, oblečených v hnedých habítoch s bielou šnúrou okolo pása. Sú to Františkáni, zvaní takto po Svätom Františkovi a sú ešte i teraz veľmi chudobní.

Zvláštny deň Svätého Františka je 4. októbra.

SVATÁ DOROTA

Raz žili tri sestry, ktoré sa volali Kristína, Celestína a Dorota, a boli v žalári, lebo nechceli uznať, že istá socha z kameňa, čo vládár tam mal, bola taká dobrá ako Boh. Meno vláďára bolo Fabricius a on bol veľmi zlý proti Kresťanom.

Každé dva alebo tri dni vládár Fabricius poslal po dakoho do žalára a pýtal sa, či prestane byť Kresťanom.

"Lebo keď nie," povedal, "dam ti hlavu odrúbať, alebo ti zuby vybijem, jeden za druhým, alebo ti oči vydlubem: alebo ťa za živa spálím." Tak ku nim hovoril.

A dakedy stalo sa, že daktorý úbohý väzeň od strachu dal sa prehovoriť. Ale to nebolo veľmi často, lebo Kresťania milovali Boha viac nežli svoj život.

Teda, raz tam bolo päť dievčiat v žalári a nie tri: jedna bola Lucia, priateľka Kristíny, Celestíny a Doroty, a druhá bola Marcella.

Jedného dňa žalárnik strčil hlavu do dvier a zvolal: "Lucia! Vládár Fabricius ťa chce!"

"Idem," odpovedala Lucia a pošepala tým ostatným: "Pomodlite sa za mňa, prosím, aby som nezaprela Krista Pána." (Zapreť znamená, že už s Ním nič nechcete mať.) A odišla so žalárnikom.

Onedlho žalárnik sa vrátil bez Lucie a povedal:

"No, tá bola zase hlúpa stvora. Nechcela zapreť vášho Boha, teda ju zabili: zaťali jej do hrdla a už je po nej." Tresnul s dverami a hvizdajúc odišiel.

"Ach, dobre, teraz je už mučenica v nebi," povedaly všetky. "len kedy príde náš čas?"

Na druhý deň žalárnik zase strčil hlavu do dvier a zvolal: "Marcella! Vladár Fabricius ťa chce."

"Idem," odpovedala Marcella; "pomodlite sa, aby som bola smelá, prosím," pošepla tým, čo zostaly a odišla so žalárnikom. Onedlho žalárnik sa vrátil a oznámil:

"No, táto bola rozumná: Vladár Fabricius dal jej veľa peňazí a ona naozaj povedala, že nedbá tak o Krista Pána, a že je hotová byť pohankou." (Pohan je taký človek čo hovorí, že niet opravdivého Boha. I Fabricius bol taký.) A žalárnik zase buchol dvermi a hvízdajúc odišiel.

"To je strašné!" povedaly Kristína, Celestína a Dorota; "Takto sa zachovať—Kristus Pán zomrel na kríži za Marcellu a ona teraz nechce umrieť za Neho!" A pomodlily sa za Marcellu, aby si to ešte rozmyslela ináč.

Na druhý deň žalárnik strčil hlavu do dvier a zvolal:

"Kristína a Celestína! Vladár Fabricius Vás chce!"

"Čo, obe naraz? pýtala sa Dorota. "Potom ja už budem celkom sama v žalári."

"Ideme," povedaly Kristína a Celestína, "Pomodli sa za nás, Dorota, aby sme boly silné ako Lucia. Keď prídeme do neba pomodlíme sa za teba a Lucia tiež. A onedlho príde na teba čas," a odišly so žalárnikom.

Po krátkom čase, dvere sa otvorily a na miesto žalárnika, ktorého čakala Dorota, že jej príde povedať čo sa stalo, tam boly Kristína a Celestína!

"Povedal nám, že nás za živa upáli," oznámily Dorota, "a my sme sa veľmi naľakaly a povedaly sme, že prestaneme byť Kresťanky. A teraz keď sme prestaly, nie je to tak zlé--a vladár Fabricius nám dal moc peňazí. A Dorota myslely sme, keď prídeme ti to povedať, možno, že i ty sa nedáš zabiť."

"Či mienite, že ste myslely, že ja by som zaprela Krista Pána tiež?" zvolala Dorota.

"No, však my sme Ho skutočne nezaprely," riekly Kristína a Celestína, "len sme tak povedaly, ale v srdci Ho veľmi milujeme."

"Veru, ste Ho zaprely," povedala Dorota, "to tak ako-by ste prešli okolo chudobného priateľa a sa ani nezastavily prehovoriť k nemu, pretože dajaký bohatý známy bol pri vás; alebo tak ako keby dakto veľmi hrubo a neláskave sa vyslovil o Pánu Bohu a vy by ste ani slovom nedali znať že s tým nesúhlasíte."

"My sme celkom na to nepomyslely," odvetily Kristína a Celestína. "Ideme nazad a povieme vladárovi Fabriciusovi; ale, Dorota, modli sa, aby sme teraz byly silné!"

"Ej, pomodlím sa," povedala Dorota, "a onedlho príde čas i na mňa, a keď budem silná, uvidím vás v nebi. Pomodlite sa s Luciou, keď tam dojdete."

A Kristína a Celestína sa vrátily a povedaly vladárovi. A on bol veľmi naduraný a palil ich za živa až zomrely. Teda na koniec ony skutočne byly mučenice.

Na druhý deň žalárnik ešte raz strčil hlavu do dvier a zvolal:

"Dorota! Vladár Fabricius ťa chce--a nebuď taká hlúpa ako tie druhé, lebo ty si moja zvláštná väznica."

"Idem," odvetila Dorota a odišla so žalárnikom.

Keď došla ku vladárovi Fabriciusovi, ten povedal: "No, Dorota, úfam, že ty budeš rozumná a zanecháš Kresťanstvo."

"Ja budem rozumná a pridržiím sa Kresťanstva," riekla Dorota veľmi rozhodne, lebo nechcela dať vladárovi znať, že sa trošku bála.

"No, ale, čo myslíš--ako by sa ti páčilo vydať sa za mňa a stať sa ženou bohatého vladára?" pýtal sa Fabricius, a pri tom urobil úhladnú tvár.

"A ostať Kresťankou?" opýtala sa Dorota.

"To už nie," odpovedal vladár Fabricius mrzuto, "ja by som nevystál Kresťana v mojom dome!"

"Teda, ja len ostanem Kresťankou," povedala Dorota.

"Aj keby som ti hlavu odrúbal?" riekol vladár Fabricius s prekvapením hlasom.

"Áno, lebo chcem vidieť Krista Pána a tie druhé moje priateľky," odvetila Dorota.

"Ako to len vieš, že ich uvidíš?" pýtal sa vladár Fabricius.

"Lebo Kristus Pán mi často vyjavil o nebi a o krásnej záhrade, kde sú ruže a iné utešené kvety, ako i všeliaké krásne ovocie. Tam sú tie mučenice čo boli moje priateľky. Tu je teraz otupno bez nich," odpovedala Dorota.

"Ale kdeže by tam boli ruže alebo ovocie v tom čase roka, veď teraz je zima; to nemôže byť!" dodal vladár Fabricius vysokomyseľne.

"Oj, ale môže," tvrdila Dorota.

"Odvedzte ju preč a sotnite jej hlavu," riekol Fabricius s unaveným hlasom, bo už mal dosť s tými Kresťanmi.

"Halo! Dorota!" ktosi za ňou zvolal, keď odchádzala z domu vladára.

A to bol jej priateľ Teofil--ktorý tiež nemal rád Kresťanov. "Ty a tvoje ruže v nebi!" povedal. "Pamätaj, aby si mi z nich poslala, keď sa tam dostaneš," a rozo-smial sa pohrdlivo.

"Dobre, urobím to," odvetila Dorota.

"Zostaň zdravá, maj sa dobre!" povedal Teofil.

Práve, keď už jej mali sťať hlavu a kat (to je chlap čo stíná hlavy), stál hotový so sekerou v ruke, prišiel tam krásny malý chlapček oblečený v bohatých fialkových šatách, posiatych hviezdami, ktorý mal jasné zlaté vlasy a veľmi modré oči. Niesol on zlatý koš, vo ktorom boli krásne ruže, biele i červené, a výborné, zriedkavé ovocie.

"Tu máš, Dorota," povedal, "Kristus Pán ti to poslal z neba."

"Ďakujem," odvetila Dorota, "ale ja sama tam idem práve teraz. Vezmi to, prosím, a zanes Teofilovi, lebo som sľúbila, že mu pošlem."

"Dobre, zanesiem," povedal malý chlapček, a odišiel.

Kat odťal Dorote hlavu a ona odletela do neba, aby mohla vidieť Krista Pána, ktorého tak vrúcne milovala a tiež i Ľúciu, Kristínu Celestinu a všetky ine mučenice.

Teofil držal čajovú hostinku práve vtedy, keď Dorota bola zabitá, a Marcella tiež bola tam.

Pri hostinke Teofil rozprával svojim priateľom o Dorote.

"Ona skutočne myslí, že uvidí Pána Boha," zasmial sa, "a povedala, že mi pošle dačo zo záhrady." A všetci sa rozosmiali pyšne a pohrdlive.

Práve vtedy Teofil sa obrátil a tu pri ňom stál malý chlapček so zlatým košom.

"Dorota ti to poslala z neba," povedal a nechajúc koš na stole, zmizol!

Všetci sa divili nad košom. Potom Teofil sa ho dotknul.

"Je skutočný," povedal, "a teda nebo tiež musí byť skutočné! A ja som myslel, že ti Kresťania sú sprostí, keď veria v nebo."

"Niektorí z nás tiež boli Kresťania," povedala Marcella, aj viaceri jeho priatelia.

Na konci sa stalo, že keď Teofil a jeho priatelia skončili hostinku, išli ku vladárovi Fabriciusovi. Tam pohania povedali, že oni sa premenili na Kresťanov a tí, čo predtým boli Kresťania povedali, že ľutujú, že prestali byť Kresťanmi a teraz chcjú zase byť.

Vladár Fabricius dal ich všetkých levom, aby ich sožrali. Tak oni tiež boli mučeníci! Dorota a všetci iní ich radostne privítali keď došli do neba!

No, zdá sa, že máme tu veľa mučeníkov v tejto rozprávke, pravdaže? Preto máme aj veľa zvláštnych sviatkov, tiež. Najprv o Svätej Dorote—lebo táto rozprávka je najviac o nej. Jej sviatok je na 6. februára a kto sa volá Dorota, alebo Dora, alebo Dorka, má vtedy meniny. Potom Lucia, jej sviatok je 13. decembra a kto sa volá Lucia, alebo Lucilla, má vtedy meniny. Sv. Kristína a Sv. Celestina majú sviatok na 23. júla—boly spolu zabité v ten istý deň--a kto sa volá Kristína alebo Krísta má v ten deň meniny. Neznám istotne o Teofilovi alebo o Marcelle a ostatných--len to, že prislúchajú medzi prvých kresťanských mučeníkov.

SVATÝ ANTON

Bol raz jeden kňaz. Anton sa volal. Anton bol dobrým priateľom sv. Františka a stál pri ňom, keď sv. František pri jazere kázal rybám.

Raz šiel Anton po ceste a povedal ľuďom, že lepšie je byť chudobnými tu na zemi, aby potom mohli byť bohatí v nebi.

"Čo to osoží," povedal, "keď sa tu v tom živote stanete bohatšími a bohatšími a potom keď zomrete, musíte všetko za sebou zanechať? Nič nemôžete so sebou vziať, ani svoje telo!" "Ale," povedal Anton, "keď si tu nasbierate také veci, ako láskavosť, poslušnosť, spravodlivosť a iné dobré skutky, budú vám uschované tam v nebi a keď zomrete, budú na vás tam všetky čakať a vtedy vaše bohatstvo potrvá na veky vekov." Mnohí ľudia súhlasili s tým, ale iní sa len posmievali a povedali, že je to samé hlúpstvo.

No, Anton (a on je ten, ktorý vám nájde stratené veci), len ďalej cestoval a napomínal, aby ľudia konali dobré skutky. Raz tak na ceste prišiel do dvora istého gazdu. Gazda je slovenský názov farmera. Na dvore pracoval gazdov paholok.

"Pôjdem pozrieť, či ten paholok je kresťan," pomyslel si Anton, "ale neopýtam sa ho len tak prosto, aby sa potom možno nenahneval, ale keďže práve sa mi chce napiť vody, opýtam sa ho, či si môžem vziať zo studne."

Anton vošiel do dvora a obzeral všetko dookola a pri tom žúval štipku slamy, kým našiel paholka. "Prosím, či môžem mať vody z vašej studne?" pýtal sa. "Je akosi horúco, keď človek cestuje celý deň po zaprášenej ceste."

"Ale, prečo by nie," odpovedal paholok. "Donesiem ti pohár. Hneď sa ochladíš."

"Dakujem," povedal Anton, "je to veľmi pekne od teba, že ma takto obslúžiš."

"Oj, to nič," odpovedal paholok zdvorilo a počal kresliť nohou línie na zemi lebo mal pekné nové boty.

Po krátkom čase, keď sa už dali do besedy, Anton len tak akoby náhodou, spomnul Sviatosť Oltárnu.

"No, ale to už je vec, v ktorú ja nemôžem nikdy veriť. Akože sa môže okrúhly kúsok chleba premeniť na Božie Telo len preto, že kňaz to povie? Hlúposť, tak ja povedám." Takto sa vyslovil paholok.

"Hej, bola by to hlúposť keby si prave len to uveril," hovoril Anton. "Lenže to sa nestane preto, že kňaz povedá tie slová, ale preto, že sám Boh tak povedá, a to je už viac."

"Ani tak neverím," pokračoval paholok, "to nemôže byť pravda. Keby to bola pravda, hocikto by mohol ísť a rozprávať sa s Pánom Bohom v hociktorom kostole hocikedy."

"A to aj môže," povedal Anton, "a práve preto je to tak podivuhodná vec byť kresťanom. Ak nemáš nič proti tomu, aby som tak hovoril."

"Nie, nemám," odpovedal paholok, "ale predsa to akosi nemôžem veriť."

"Vidíš, ten kôň čo tam pozerá ponad dvere, i on to verí," povedal Anton.

"Hlúposť!" zvolal paholok a udrel si kamašľu bičíkom čo mal v ruke.

"Keby ten kôň videl Sviatosť Oltárnu a keby sa jej poklonil celkom sám od seba, či by si vtedy uveril?" pýtal sa Anton.

"Áno, uveril by som," odpovedal paholok, "ale ak to má byť tvoj dôkaz, musím to všetko spraviť po mojom spôsobe."

"Dobre," rieknul Anton.

"No, teda," začal paholok, "najprv za celé dva dni vyhladujem toho koňa aby bol veľmi hladný. Potom ja si stanem na jednu stranu dvora a budem držať riečicu plnú ovsa a na druhej strane ty môžeš stať s Prevelebnou Sviatostou a vtedy pustíme koňa a uvidíme, čo urobí."

"Dobre," odpovedal Anton, a odišiel preč. Prosil Boha aby koňovi povedal o Sviatosti Oltárnej a takto aby mohol dokázať paholkovi, že všetko čo povedal, je pravda.

O dva dni prišiel Anton nazad nesúc Sviatosť Oltárnu v malej zlatej škatuľke. Kráčal veľmi opatrne a ticho, lebo niesol samého Pána Boha a pri tom i srdečne túžil, aby mohol byť hodný pre toľkú česť. A hoci nikto nie je, ani nemôže byť skutočne dosť dobrý pre takú česť, Anton len ďalej shováral sa s Pánom Bohom a opakoval, že rád by bol keby Ho lepší človek niesol, ale predsa je rád, že to môže práve teraz on sám.

Anton sa postavil na jednu stranu dvora a tíško sa modlil a rozprával s Pánom Bohom a povedal Mu jak veľmi Ho miluje. Paholok sa postavil na druhú stranu dvora a držal riečicu plnú najlepšíeho ovsa. Potom sluha otvoril vrata a všetci ľudia čo prišli vidieť ten dôkaz, natáhovali krky jeden druhému ponad hlavu.

Kôň pomalučky vyšiel a chvíľku stál a žmurkal v slnku. A potom pokročil k Antonovi, kľaknul a sklonil čelo až na zem!

Anton ho požehnal a nakázal mu aby sa vrátil k svojmu válovi, čo kôň urobil a na ovos ani nepozrel!

Anton ho pozoroval, ako vošiel do stajne a potom sa obrátil. Tam pred ním kľáčal paholok, lebo už teraz veril: že Boh je opravdive prítomný v Prevelebnej Sviatosti Oltárnej. Anton i jemu udelil požehnanie a paholok hneď vstal a išiel nakrmiť koňa, kým Anton zanesol Sviatostného Krista Pána späť do kostola a poďakoval Mu zo srdca za ten dôkaz paholkovi, že to bola pravda.

Pán Boh urobil mnohé iné veci pre Antona. Dakedy Malý Ježiško ho navštívil, keď Anton čítal alebo keď sa modlil breviár. Preto na obrazoch alebo sochách sv. Antona často vidíme, ako Malý Ježiško mu stojí na knihe.

Deň sv. Antona je 13. júna. Možno poznáte mnohých ľudí, ktorí sa po ňom volajú a daktorí z nich slávia aj narodeniny v ten deň.

SVATÁ FRANTIŠKA

Bola raz mladá pani ktorá sa menovala Františka. Bola ona talianka a bývala v Ríme a bola veľmi bohatá.

Františke sa to nie veľmi pačilo že bola bohatá, "Lebo," hovorila, "Prečo mám ja byť bohatá, keď Panenka Mária bola chudobná?" A tak, ačprave bývala vo veľkolepom dome a jej tri dievky nosily aksamitové šaty a jej manžel, Lorenzo, mal zlaté čipky na obleku a v jej dome bolo mnoho sluhov a služiek, až 23, Františka predsa si často obliekla obyčajné robotné šaty a išla pomáhať s prácou: nosila drevo na oheň, dojila kravy, krmila kury a konala inú robotu na farme, ktorú mali von z mesta. A všetky peniaze čo jej manžel, Lorenzo, dal, ona rozdala chudobným.

O sv. Františke vieme jednu zvláštnu vec a to je, že ona mohla vidieť svojho Anjela Strážcu! Vždy sa shovárala so svojím anjelom—rozprávala mu čo a ako bude robiť, a pýtala ho, aby ju zobudil na čas na sv. omšu, čo on aj vždy urobil.

Viete, musí to byť veľmi mudné a jednotvárne pre našich Anjelov Strážcov, keď si ich nikdy nepovšimneme, nikdy s nimi sa neshovárime, iba keď večer sa trochu pomodlíme:

"Anjelu Boží, Strážca môj, ráč vždycky byť ochránca môj." Len si predstavte, ako by to bolo keby ste museli byť celý život s jednou osobou, a to všade, kdekoľvek by tá osoba išla, a tá osoba by vám nikdy nič iné nehovorila, len asi toľko: "Dávaj pozor na mňa a na moje veci, kým budem spať." Či by to nebolo tupé až do unavenia?

No, Františka a jej Anjel Strážca boli takí dobrí priatelia, že Pán Boh jej dovolil aby ho mohla vidieť. Avšak nikto iný ho nevidel.

Istého dňa Františka išla do kapličky čo mala vo svojom dome a začala sa modliť "Hodinky." To je taká modlitba čo kňazi a sestry sa modlia každý deň.

Pomodlila sa len práve polovicu prvej čiastky, keď do kapličky prišla služka a povedala:

"Lutujem, že vás musím vyrušovať, pani, ale pri dverách je chudobný žobrák a chce vás vidieť!"

Františka zavrela knihu a išla hneď doľu. Dala chudobnému dobrý olovrant a ešte mu i obviazala boľavý prst. Keď odišiel, vrátila sa do kapličky. Začala sa znovu modliť od počiatku, lebo nerada začínala v stredu.

Práve došla k tomu istému miestu ako predtým, keď pri dverách sa ozval hlas:

"Prepačte, pani, ale či by som mohla mať slovičko s vami?"

Bola to Marka, kuchárka.

"Či by ste chceli tú kuru na obed, alebo na večeru?" pýtala sa, "a či budeme mať hosťov na obed? Zabudla som čo ste povedali. A tiež potrebujeme hrozienka, lebu už niet. A prosím, pani, či by ste prišli pozrieť ten kus hovädziny. Mäsiar mal by mať rozum a neposielať nám takú ledačinu."

Františka zase zavrela knihu a išla dolu. Keď už všetko usporiadala v kuchyni, vrátila sa do kapličky a začala sa modliť po treťi raz. O krátky čas počula ako ju muž, Lorenzo, volá:

"Františka! Kde si? Tu je Jožko so svojim novým psíkom a priniesol aj pekného bažanta."

Františka zavrela knihu a išla dolu k svojmu mužovi, Lorenzovi. Keď už všetko poobzerala, čo Lorenzo a Jožko chceli jej ukázať, a keď ešte povedala aký pekný je ten nový pes a že bažanta budú mať na obed v nedeľu, zase pošla hore do kapličky.

No, len čo došla na to isté miesto v knihe, už zase počula hlas:

"Mama! Mama! Mama, no len počte tu. To zelené prasiatko čo ste mi včera večer dali má zlomenú nohu!" Bol to Janičko, jej najmladší chlapček, čo ju volal.

Ubohá Františka zase vstala a povedala Pánu Bohu:

"Ľutujem veľmi, drahý Pane Bože, že ustavične prestávam, ale Ty vidíš, ako je to."

"Nič za to," odpovedal Pán Boh. "Môžeš sa so Mnou shovárať i keď pracuješ a chodíš po dome."

Teda Františka napravila nohu zelenému prasiatku a zase vrátila sa do kapličky. A tu vidí ako Anjel Strážca čosi píše do jej knihy na prvú stranu. Priblížila sa k nemu a pozrela mu nad pleco, že čo to píše. Tam, v krásnych blyštiacich, zlatých literách boli tieto slová:

"Propterea benedixit te Deus in aeternum," čo znamená: "Preto požehnal ťa Pán Boh na veky."

A to boli práve tie slová v Hodinkách, pri ktorých Františka toľko ráz musela prestať.

"Prečo ma Pán Boh požehnal?" pýtala sa Františka Anjela. "Obávala som sa, že On to nerád keď toľko ráz od Neho odchádzam a Ho nechávam."

"Preto, že si bola taká trpezlivá a privetivá a nehněvala si sa, keď ťa toľko razy vyrušovali," odvetil jej Anjel, a napísal bodku na konci vety.

Zvláštny sviatok sv. Františky je na 9. marca. K tejto rozprávke ale patrí ešte jeden zvláštny deň a to je 2. októbra, sviatok všetkých Anjelov Strážcov. Teda, nezabudnite na svojho Anjela Strážcu!

SVATÁ JOANNA

Raz bola malá dievčinka. Menovala sa Joanna a bývala vo Francii.

Joanna dávala pozor na ovce svojho otce. Každý deň zaviedla ich na miesta kde bola dobrá, zelená tráva. Kým ovce sa pásly, Joanna si vybrala vlnu z kapsy na ručnú prácu (tú kapsu dostala ako dar na Vianoce) a začala pliesť punčochy. Kým tak rukami pracovala, v myšlienkach shovárala sa s Pánom Bohom.

Pán Boh a Joanna boli veľmi dobrí priatelia, lebo Joanna ho milovala v skutku a nie len slovom ako mnohí ľudia robia.

V tých dňoch zomrel francúzsky kráľ a jeho syn, princ Karol, nebol ešte korunovaný lebo nebolo na to času. Karol sa dostal do akejsi balamuty so svojou krajinou, takže stratil skoro celé kráľovstvo a všetci ľudia boli preto vo veľkej starosti.

Jedného dňa Joanna sedela a plietla (štrikovala) punčochy kým pozorovala ovce ako si vyberaly dobrú trávu, keď odrazu veľmi krásne osoby stali pred ňou.

"Kto ste vy, prosím?" pýtala sa Joanna rýchle vstanúc. Vlna na pletenie sa jej pri tom rozkotúlala a jedna ovečka prišla to poňuchať.

"My sme sv. Katarina, sv. Margita a sv. Michal," odpovedali tie prekrásne osoby, "a máme odkaz pre teba od Boha."

"Aký odkaz?" pýtala sa Joanna, cítiac sa akosi nízka a skromnúčka pri tom rozhovore s tromi svätými naraz.

"Musíme ti nakázať, ako máš zachrániť Franciu od jej nepriateľov, a zabezpečiť princa Karola a dať ho správne korunovať za kráľa," odpovedali jej a vyjavili čo má robiť.

Joanna bola veľmi ustarostená.

Nemohla veriť, že by ona mohla byť dosť vznešená alebo dôležitá zachrániť Franciu, teda čakala, aby videla, čo bude nasledovať.

Po dvoch dňoch sv. Katarína prišla a povedala: "Joanna, prečo nerobiš dačo pre princa Karola? Vieš, je už čas aby si začala."

"Ah, či to na isto musím?" opýtala sa Joanna. Je to dosť nebezpečné ísť do kráľovského paláca a chcieť zachrániť princa od jeho nepriateľov!"

"Áno, musíš ísť, lebo ináč on stratí svoj trón," odpovedala sv. Katarína.

Teda Joanna pošla do paláca bez meškania.

"Ci smiem vidieť princa Karola?" opýtala sa strážnika pri dverách.

"Na čo?" riekol strážnik.

"Mam posolstvo pre neho," odpovedala Joanna.

"Od koho?" pýtal sa strážnik.

"Od Boha," odpovedala Joanna.

"Id preč, a nebuď hlúpa," odpovedal strážnik a dvere jej zatvoril pred nosom.

Ubohá Joanna! Probovala ešte raz pri druhých dverách, kde strážil iný úradník. Ten už pošiel ju ohlásiť princovi.

.

Keď sa navrátil, Joanna sa pýtala: "Čo povedal princ?" On povedal: "'Id preč a nebuď hlúpa.'" odvetil strážnik a on tiež zavrel dvere pred ňou.

Nuž ale Joanna opakovala svoju prosbu vidieť princa až kým konečne ju k nemu pripustili.

Sedel na tróne veľmi velebný a nádherný v bohatom rúchu, ale kórna mu bola pri boku na poduške, lebo ešte nebol správne korunovaný.

"Čo je to za hlúpstvo?" hovoril princ Karol ťapkajúc operadlo trónu svojimi prsteňami.

"Pán Boh povedal, že ja ti môžem pomôcť zachrániť Franciu a tak ty môžeš byť správne korunovaný za kráľa v Rheimse," odpovedala Joanna.

"Bláznivosť!" odpovedal princ Karol.

"Ale Pán Boh to povedal a sv. Katarina, sv. Margita a sv. Michal tiež prišli a to isté mi povedali," odvetila Joanna.

"Keď ti Boh tak pomáha, či by si ty vedela čo som ja robil pred rokom minulého pondelka?" pýtal sa Karol.

Chcel ju takto dostať do klepca.

Ale Pán Boh to Joanne oznámil a ona hneď odpovedala: "Áno, ti si márnil peniaze, ktoré tebe nepatrily."

Karol bol prekvapený! Nemyslel, že by niekto o tom mohol vedieť. Zabudol, že Pán Boh všetko vie.

"Dobre. Dám ti vojenské šaty, šablíu a veľkého bieleho koňa a môžeš viesť moje vojsko do boja."

Prvá vec, ktorú Joanna vykonala s vojakmi, bolo to, že každého priviedla k sv. spovedi, lebo mnohí z nich mali smrteľné hriechy na svedomí.

Potom viedla vojsko do boja, a to vojsko vyhralo! Bolo to prvé víťazstvo po mnohých rokoch a všetci vojaci volali na slávu Joanne. Tuším, vyhrali preto, lebo boli v stave posväcujúcej milosti.

Každý raz keď Joanna viedla vojsko, nesúc sa na veľkom bielom koni, vždy vyhrali, a konečne Francúzsko bolo zachránené a princ Karol bol správne korunovaný za kráľa v Rheimse. (To je francúzske meno a číta sa: Remz.)

Ale vyhrali len preto, že sv. Michal (ktorý je šikovný v bojoch) radil Joanne čo má robiť. (Pamätáte? Sv. Michal archanjel, zachráň nás v boji!)

A sv. Margita a sv. Katarina jej prinášaly posolstvá od Boha. Ona ich nie vždy videla; dakedy len hlasy počula.

Ale keď Karol bol úspešne korunovaný, už potom nedbal o Joannu. Prestal byť láskavým k nej a poslal ju bojovať s nepriateľmi v Compiègne (to meno číta sa: Kompien) aby sa jej mohol zbaviť. Bola to veľmi veľká vojna a Joanna bola poranená a zajatá do väzenia.

Teraz, keby bol kráľ Karol chcel, veľmi ľahko by ju bol mohol oslobodiť, ale on nič nedbal, teda Joannu zavrreli do čierneho hrozného žalára.

Keďže tam už bola za dlhý, dlhý čas, istý grobiansky človek menom Cauchom (čítaj "Košon") povedal: "Zbavme sa tej Joanny dokonca. Ľudia ju všetci radi majú a budú probovať ju vyslobodiť. Potom môže byť vzburá. (Vzbura je keď ľudia hrnú sa všade a pália všetko.)

"Ale keď nič zlého naurobila, nemôžeme ju zabiť," povedal jeden priateľ Joanny.

"Teda môžeme dačo vymyslieť," povedal ten hrozný Cauchon. "Môžeme povedať, že to bol diabol, ktorý ju poučoval, ako zachrániť kráľa Karola a nie Pán Boh, a uvidíme čo na to povie."

Teda vyviedli Joannu zo žalára.

Bola veľmi chudá a strápená od poranenia aj od hladu a tiež od toho, že bola vždy vo tme zavretá.

"No, čo teraz o tých hlasoch čo hovoríš že to boli sv. Michal a také dačo?" začal Cauchon. "To nemohlo tak byť. To musel byť diabol."

Joanna bola celá zarazená. "To nemohol byť diabol, lebo mi povedali viac, Pán Boh sám povedal že sú svätí."

"Boh by nehovoril s tebou," povedal Cauchon, "ty nie si nadosť panská."

"Ale hej, Boh skutočne hovorí ku mne," povedala Joanna.

"Ty si bosorka a hovoríš s diablom," povedal Cauchon, "A bosorky musia byť za živa spálená, vyjmúc keď sa k tomu priznajú."

"Nemôžem sa priznať za bosorku," povedala ubohá Joanna, "lebo nie som, a hlasy skutočne boli od Boha."

"Boly od diabla," povedal strašný Cauchon, a škúľil na ňu ostro.

"Prosím, či môžem napísať sv. Otcovi o tom?" opýtala sa Joanna, "lebo čo on povie, to je vždy správne."

"Hej, môžeš," povedal Cauchon. "Napíš mu list a ja ho hneď odošlem."

Teda Joanna písala sv. Otcovi--totižto, istý vojak písal pre ňu, tak ako ona mu každé slovo povedala, lebo ona sama nevedela písať. List dali Cauchonovi odoslať. (Joanna ho nemohla odoslať, lebo bol v žalári.)

Ale ten ohavný Cauchon neposlal list sv. Otcovi. Zahodil ho do ohňa a sám napísal odpoveď a oddal Joanne, o niekoľko dní, aby tak myslela, že list prišiel z Ríma.

"Tu je odpoveď od sv. Atca na tvoj list," povedal.

"On píše že tie tvoje hlasy boli od diabla a nie od Pána Boha, teda ty musíš byť spálená."

"Nuž keď sv. Otec tak hovorí, to musí byť pravda," odpovedala úbohá Joanna, "ale ja úprimne myslím, že to bolo od Boha."

Veľká vatra bola pripravená na hlavnom námestí, kde Joanna mala byť spálená.

Na druhé ráno vojaci prišli ku nej do žalára.

"Dnes popoludní budeš spálená, Joanna," oznámili jej, "preto neď spať alebo dačo také."

"Prosím, dovoľte mi ísť najprv na sv. spoveď?" opýtala sa Joanna. Za celý čas čo bola v žalári, nepustili ku nej žiadneho kňaza.

"Pravda, že nie," odpovedal jeden vojak, tak po grobiansky. "Bosorky nemôžu ísť na spoveď."

"Teda, prosím môžem mať sv. Prijímanie?" prosila zamutená Joanna.

"Nie!" odpovedal vojak, vysmial sa jej a zatvoril dvere za ňou.

Joanna sa vrúcne modlila aby bola smelá. Nemala ani krížik aby mohla aspoň na ukrižovaného Spasiteľa pozerieť, lebo Cauchon jej odobral; povedal že bosorkám nie je dovolené mať krížik.

Ale Pán Ježiš poslal jej kňaza, ktorý ju vyspovedal a dal jej sv. Prijímanie, práve predtým čo vojaci prišli ju vziať na námestie.

Tam bola ohromná kopa dreva a v stredu tej kopy stál veľký kôl. Joannu priviazali ku kôlu a zapálili štipky dreva. Potom jeden z vojakov ktorý ju ťutoval, vzal dve štipky a držal ich hore v podobe kríža aby videla, lebo nemal iného kríža.

Keď Joanna už bola skoro celkom spálená, Kristua Pán prišiel a vzal ju do neba.

"Vzal som ťa tak rýchle," povedal, "lebo si už tak mnoho strážnych vecí prežila v boji, v žalári, od poranenia a ešte teraz pri tom hroznom spálení."

"O, ďakujem, ďakujem, z celého srdca," odpovedala Joanna, "teda to si bol iste Ty, čo si mi dával tie posolstvá, áno?"

"Pravdaže," odpovedal Kristus Pán. "Spokojný som, že si vytrvala až do konca, lebo teraz si veľmi znamenitá mučenica, a už nie chudobné pastierske dievča."

"Či je to zaiste tak?" pýtala sa Joanna. "Aká radosť!"

Keď asi o dvadsať rokov potom sv. Otec sa doznal o všetkom ako to skutočne bolo, veľmi sa znepokojil. Dal vypísať proklamáciu. A v tej proklamácii bolo toto:

"Joanna nebola bosorka a tie hlasy boli skutočne od Pána Boha."

A v meste Rouen, (čítaj Ruán) tam kde Joanna bola spálená, postavili veľký kríž ku jej pamiatke.

A to je povest' o sv. Joanne z Arc, ktorú dakedy voláme "Panna Orleanská," lebo tam v Orleanse bolo jej prvé víťazstvo.

Zvláštny deň sv. Joanny je 30. mája.

Veľa, veľa dievčat po celom svete má to meno.

SVATÝ KRISTOFER

Zil raz jeden obor. Bol on dva razy tak vysoký a dva razy tak široký ako najväčší človek, čo ste dakedy videli. Bol on veľmi, veľmi silný a mohol vykonať oveľa ťažšiu prácu ako obyčajný robotník, pretože bol tak veľký. Ale býval len v obyčajnom dome, preto nemal sa tak veľmi dobre, lebo vždy sa musel schýliť aby si hlavu neudrel. Len jednu vec mal v slušnej veľkosti a to bolo ohromné kreslo, alebo stolík, v ktorom sedával. Zaujal skoro celú jedáľňu. Ale obor si toho nevšimal, lebo tak rád sedával v tom stolku.

Raz sedel vo svojom dome na tom ohromnom stolku a rozmýšľal takto:

"Chcel by som byť kráľom! Ja som taký veľmi veľký a silný, že by som mohol premôcť všetkých kráľov vo vojne. A tak by som bol najzvláštnejší a najdôležitejší zo všetkých, pretože som taký veľký."

Potom mu prišla na um iná myšlienka:

"No ale, keď nemôžem sám byť kráľom, pôjdem a vykonám veľké veci pre toho najzvláštnejšieho a najdôležitejšieho kráľa, čo jestvuje, a to bude skoro tak dobré, ako keby som sám bol kráľom."

Tak vstal zo stolka, vytrhol mladý májový stomček na palicu, odsekal korene a konáre, a vybral sa vyhľadať toho najzvláštnejšieho a najdôležitejšieho kráľa. Každého, ko- ho stretol, zastavil a spýtal sa:

"Kto je to najvyšší Kráľ? Taký, ktorý sa nebojí ničoho?"

Každý mu odpovedal, že je to kráľ Mundus.

Teda obor posiel slúžiť kráľovi Mundusovi, ktorý mal palác zo samého striebra, dlážky z porcelánu, dvere a náradie zo zlata, a záclony z purpurového zamatu. Kráľ a

všetci jeho dvorani nosili skvostné šaty a sám kráľ mal diamantovú palicu. V paláci bolo ohromné vojsko, ale nikdy nebojovalo, lebo kráľ Mundus bol najvyšší kráľ, teda nepotreboval vojny. Ale upotreboval vojsko keď poľoval na slonov, ktorých ale nikdy nezabíjal; len ich držal na jazdenie. Naozaj, kráľ Mundus bol najsmelší kráľ, akého náš obor jakživ videl. Ešte i keď dakedy pri poľovačke na slonov vyskočil na neho dajaký lev, len ho uderil s tou diamantovou bakuľou a lev hneď padol mŕtvý.

Istého dňa cestovali spolu v procesii—obor a kráľ na samom predku jazdili vypnuto a hrdo; hneď za nimi nasledovali vojaci a tí sa spievali. V piesni spomínali čosi o Satanovi, a vždy keď vojaci vyslovili meno "Satan" kráľ Mundus zbledol.

"Prečo tak bledneš keď spievajú "Satan"? spýtal sa obor. "Myslel som, že si povedal, že ty si ten najvyšší kráľ a preto namal by si sa ničoho báť."

"Ale kráľ Satan je ešte mocnejší ako všetci králi, väčší tiež ako ja," odpovedal kráľ Mundus. "No," riekol obor. "Prečo si mi to skôr nepovedal? Hovoril som, že chcem slúžiť len tomu najzvlášťnejšiemu a najdôležitejšiemu kráľovi, aký len jestvuje, a ty nie si taký, keď sa bojíš Satana. Zostaň zdravý!"

Tak obor odišiel vyhľadať kráľa Satana. Nemusel ísť veľmi ďaleko lebo videl prichádzať mu v ústrety druhú procesiu. Jazdiac na čele, a dosť ďaleko vopred, bol pyšný a velebný kráľ. Mal čierneho koňa, a bol oblečený celkom v čiernom zamate, len korunu mal zo striebra, a bol taký hrdý a vysokomyseľný, že i náš veľký obor sa cítil troška neistý, ale nie veľmi.

"Čo chceš, a preči si tu?" ozval sa hlas tej veľkej osobnosti.

"Ja som Obor, a hľadám kráľa Satana, aby som mu mohol slúžiť, lebo on prevyšuje ešte i vrchného kráľa Mundusa."

"No, ja som kráľ Satan," povedala tá vznešená osoba, "nemusíš veľmi ťažko pracovať. Len jazdi popri mne a vyzeraj hrdý a pyšný."

Tak sa obor obrátil a jazdil popri kráľovi Satanovi, a za nimi nasledovala celá procesia vojakov, sudcov, námorníkov, robotníkov, kráľov a kráľovien s korunami na hlavách, a ešte všelijakí iní elegantní ľudia, cválali za nimi na koňoch, aby len mohli vytrvať s kráľom Satanom a obrom.

Nezašli veľmi ďaleko, keď prišli ku kostolu pred ktorým bol kríž.

"Zdá sa mi, že neprejdeme tadiaľ, nemám rád kríže!" riekol kráľ Satan.

Obrovi sa to videlo dosť divné ale nepovedal nič, a všetci sa obrátili a išli inou cestou. Čo chvíľa zase prišli ku kostolu s krížom a to isté sa opakovalo.

"Či sa bojíš dreveného kríža?" pýtal sa obor. "Ak nie, prečo nerád ideš okolo neho? Načo sú kríže a kto je ten človek na nich?" (Obor totižto nebol kresťan, preto nikdy nepočul o Kristovi.)

"Nuž, áno bojí sa," riekol kráľ Satan, lebo ten človek je Kristus Kráľ, ktorý je mocnejší než ja. Ale nechaj to tak, len poď so mnou, a ja ťa urobím veľmi slávnym."

"Či tak? Ale ja nemôžem ísť s tebou keď si ty nie najvyšší kráľ," povedal obor. "Ja musím ísť slúžiť Kristu Kráľovi. Maj sa dobre."

Teda obor odišiel hľadať Krista Kráľa, ktorý je silnejší ako kráľ Satan, aj ako kráľ Mundus, ktorý hovoril, že je najvyšším kráľom.

Jedného dňa našiel istého múdrego starca ktorý žil v samote v malej chalúpke v tmavom lese blízko hlbokkej rieky, kde nebol žiaden most.

"Ci ty vieš, kde by som mohol nájsť Krista Kráľa?" spýtal sa ho obor. "Vidíš, ja chcem Jemu slúžiť lebo On je silnejší ako kráľ Satan, ktorý je zas silnejší ako Mundus, ktorý je najvyšší kráľ."

"Môžeš Mu slúžiť len tak, keď sa budeš postiť a tiež modliť," odpovedal múdry starec.

"Ale ja to nemôžem," odvetil obor, "lebo keď sa budem postiť už potom nebudem silný, a modliť sa—to ani neviem ako."

"Nuž je aj iný spôsob," riekol múdry starec. "Vidíš túto hlbokú rieku? Nikto akosi nemôže cez ňu bezpečne prejsť. Teda id ty a bývaj pri rieke a prenášaj ľudí cez ňu, keďže si taký silný. Pre teba nebude hlboká, čo?"

"Pravdaže nebude," odpovedal obor, "ale ja chcem pracovať pre Krista Kráľa, a nie len prenášať kadejakých sprostých ľudí cez rieku. Prečo nemajú most?"

"Preto, že rieka tečie tak prudko, že most vždy podmyje," riekol múdry starec. "Predsa ale budeš pracovať pre Krista Kráľa, lebo On mi povedal, čo chce, aby si robil. Ale ty Ho nebudeš môcť videť až pozdejšie; žiaden to nemôže."

Teda vystavil si obor domček na brehu hlbokej rieky a kedykoľvek niekto chcel prejsť na druhú stranu, len zacenagal na zvon čo vysel hneď pred domom na stranu, a obor vyšiel von a spýtal sa:

"Ci chceš prejsť cez rieku?"

A ten povedal:

"Áno, prosím."

A obor odvetil:

"No, vyskoč hore!" a ten mu vyskočil na chrbát a on

ho preniesol cez rieku. Ale keby to bol dajaký starý, čo nemohol vyskočiť, sam ho pozdvihol.

Raz, práve v stred noci, zacengal zvon. "Cveng! Cveng! Cveng!" A kým obor mohol vyskočiť z postele a obliecť si župan a obuť si papuče ozval sa hlas a volal: "Nosič! Či by si ma nepreniesol cez rieku?"

Ale keď obor vyšiel von, nebolo tam nikoho! Zdalo sa mu to dosť čudné a navrátil sa do spálne a do postele.

"Musel to byť len sen," pomyslel si. Ale len čo zaspal, zasa ho vyrušilo cenganie zvona: "Cveng! Cveng! Cveng!" a kým znovu mohol vyskočiť z postele, obliecť si župan a obuť papuče hlas zvolal: "Nosič! Či by si ma nepreniesol cez rieku?"

Ale keď vyšiel von, zase tam nebolo nikoho. Obor si myslel, že to je už veľmi čudne a navrátil sa znova do postele. "To tiež musel byť len sen," hovoril sám k sebe.

Práve zasa len čo zaspal, keď ho znovu prebudil cengot zvona: "Cveng, Cveng, Cveng!" A kým obor mal času vyjsť z postele, obliecť si župan a papuče, hlas z vonku zvolal i po tretí raz: "Nosič! Či by si ma nepreniesol cez rieku."

Keď vyšiel obor von, videl tam stáť malého chlapčeka. "Halo!" oslovil ho obor. "Či si to ty cengal i predtým?"

Ale chlapček len toľko riekol:

"Či si istý, že mňa môžeš preniesť?"

Obor sa zasmial lebo to bol taký veľmi maličký chlapček, a on bol taký veľmi veľký obor.

"Pravdaže môžem!" a pozdvihol chlapčeka až hore na pleco, lebo bol taký malý a ľahučky. Potom si vzal svoju veľkú palicu, spravenú z májového stromu do ruky a stúpал dolu do hlbokkej rieky. Zrazu začal vietor duť a voda sa

stala hlbšia a hlbšia, a tak prúdila, že obra len-len že nezvalila.

"Ale si istý, že ma môžeš preniesť?" opýtal sa malý chlapček.

"Rozumie sa, že môžem," povedal obor, a kamienky na dne rieky začaly sa šmýkať tak, že sa skoro potkol. Malý chlapček naozaj bol ťažší ako vyzeral a veru obrovi bolo ťažko stúpať.

"Ešte si vždy istý, že ma môžeš uniesť?" pýtal sa malý chlapček.

"Ale, pravda že som istý," riekol obor, už trochu mrzuto. Rád by bol keby sa ho ten chlapček už toľko nevy-
pytoval to isté; vyrušovalo ho to keď sa namáhal aby ne-
spadol. Myslel, že chlapček sa bojí, že ho spustí, ale
predsa len nevyzeral ani trošku ako by sa bál. Dážď tak
veľmi udieral do tváre úbohého obra, že sotva mohol vidieť,
a chlapček stával sa ťažším a ťažším a plecيا obra už bo-
lely a bolely.

"Teraz, či si istý?" pýtal sa chlapček, a voda už za-
čala odnášať obra, taká bola hlboká a prudká.

"No, už nie, ale zato budem probovať to dajako pre-
konať," odpovedal obor a tak veľmi proboval, že vzdor
tomu, že vietu dul a dážď veľmi padal, ba aj hrmelo a
blýskalo sa, obor konečne dostal sa na druhú stranu a
vtedy búrka prestala. Taký bol ustatý a zadychčaný, že
len složil chlapčeka dolu a sám si ľahol na breh pri rieke
a zavrel oči. O chvíľku ich otvoril zase a povedal:

"Ešte som nikdy v živote neniesol niečo tak ťažké. A
kto si? Preči si sa nenaľakal? Veď ešte i ja sám som sa
naľakal keď sme boli v tom najhlbšom mieste."

"Ja som Kristus Kráľ, ktorému si chcel slúžiť," odpo-
vedal chlapček. "Ja som sa nenaľakal búrky, lebo Ja som
ju sám stvoril. Bol som taký ťažký, lebo každý mi dáva

svoje trápenia a ťarchy niesť, preto keď si Mňa niesol, niesol si aj všetky tie ťarchy a trápenia. Teraz si skutočne mojím aluhom, lebo si ešte nikdy tak ťažko nepracoval a preto ti ukážem niečo zvláštneho. Vstrč sú svoju palicu do zeme."

Obor to urobil, a čo myslíte sa stalo? Pamätáte sa, že bol poodsekával všetky konáre a haluze, aby si urobil palicu? Nuž, tá palica teraz začala rásť v zemi, zase dostala nové haluze a listie, ba ešte aj kvety--a všetko to stalo sa v jednu jedinkú minútku. Obor videl ako sa to všetko stalo. Keď sa obzrel, aby sa o tom opýtal Krista Kráľa (ktorý sa len pretváral, že je malý chlapček, aby Ho obor odrazu nepoznal) už Ho nenašiel.

Od toho času obor sa volal Krištofer, čo znamená Krista nositeľ, pretože on niesol Krista Kráľa.

Ci ste kedy spozorovali, že v mnohých autách, pri riadičovom sediacu, je malá modrá a strieborná plaketka? Niekedy je celá strieborná. No, keď si ju dobre obzreť, uvidíte, že predstavuje Krištofera, nesúceho Krista Kráľa, ako malého chlapčka. Tú plaketku si preto kladieme do našich aut, lebo Krištofer ešte aj teraz nás ochraňuje keď cestujeme, ako to robieval pre tých, ktorí chceli prejsť cez hlbokú rieku. Teda teraz je on zvláštny patrón cestujúcich a jeho zvláštny deň je 25. júla.

Možno sa vám zdá, že mali by byť dva zvláštne dni v tejto rozprávke. Povieť vám kedy je ten druhý zvláštny deň. Je to v poslednú nedeľu v októbri a volá sa sviatok Krista Kráľa.

SVÄTÄ TEREZIA

Ráz bolo malé dievčatko, menom Terezka. Bývalo v meste Avila v Španielsku. Terezka mala sedem rokov a veľmi rada čítala; čokoľvek počítala, to ihneď chcela sama urobiť. Terezka mala jedenásť bratov a sestier. Jeden brat, menom Rodrig, tiež rád čítal, ale on sa moc nestaral o to čo čítal. No, kedykoľvek mohli, Terezka aj Rodrig vždy spolu čítali. Ich obľúbená kniha bola o mučeníkoch, preto že mala mnoho obrazov. Knižka táto bola veľmi veľká a ťažká, a na každej strane bol krásny maľovaný obraz. Jeden obraz predstavoval sv. Vavrinca ako ho pražili na ražni pretože bol kresťan; druhý ukazoval ako maličky sv. Hugo kračal dolu tmavou ulicou v nekresťanskom meste; a boli tam mnohé iné obrazy.

Istého dňa Terezka a Rodrig sedeli s tou knihou na podlahe v detskej izbe, keď Terezka povedala:

"Keby sme len mohli i my byť mučeníkmi! Zaraz by sme išli do neba, a nemuseli by sme čakať kým budeme starí a umremo."

"Mučeníkov zabijajú preto, že sú kresťania," odpovedal Rodrig, "tu by nás nikto nezabil lebo tu všetci sú teraz kresťania." A s tým ďalej pozerál na obraz na ktorom boli hrozně levy a mučeníci a Rímski občania ktorí tlieskali a kyvali zástavami kým banda hrala. No, skutočne, byť mučeníkom musí byť veľmi rozčuľujúce!

"Keby sme sa len mohli dostať do Maroku; potom muríni by nám hneď odťali hlavy," riekla Terezka. "Muríni veľmi nenávidia Kresťanov."

"To by bolo veľmi ďaleko ísť tam," odpovedal jej brat, ktorý by radšie ostal doma s knižkou.

"Ale, či by si šiel kedby som ja išla?" pýtala sa Terezka.

"Nuž, by som už len musel ísť!" riekol Rodrig, ktorý nechcel aby Terezka bola mučeníca a tak sa dostala do neba prv než on.

Teda po olovranke, keď si brali odpočinok (a všetci starší odpočívali tiež, preto že je tak horúco v Španielsku) Terezke prišla do hlavy dobrá idea.

"Chytro sa!" zavolala, "poď, Rodrig, skor než varovkyňa príde z kuchyne!"

Obidvaja vyleteli z detskej izby von do záhrady a tak na horúcu, zaprašemú ulicu. Išli a išli a išli. Ustatý Rodrig už len tak vliekol nohy, prach sa pred ním dvíhal v kotúpcoch, tak, že začal kychať. Veru sa mu to nepáčilo ísť do Maroku, ale Terezka povedala, že ona nie je ustatá —teda neprejavil ako sa cíti lebo nechcel aby ona bola mučenica a on nie.

Keď varovkyňa prišla hore z kuchyne a videla prázdne postele dieťok, ponáhľala sa k ich matke ktorá ešte odpočívala.

"Či deti sú pri Vás, milostivá pani?" pýtala sa.

"Ale, nie, dievka moja, myslela som že sú s tebou," odvetila ich matka, a spolu začaly hľadať po celom dome.

"No, tie deti!" riekla matka. Varovkyňa popozerala ešte všetky postele, v kúpeľni, v šatňach i na vrch kasne v detskej izbe. Nič, ani slychu!

"Ah, pane moj, čo sa s nimi len stalo?" hovorila varovkyňa.

"Nepozostáva nám nič," povedala matka, "len musíme čakať kým stryko Ján príde domu na čaj. On potom môže ísť na koni ich hľadať." Daly sa do práce pripravovať čaj aby stryko nemusel čakať.

Ako tak stryc Ján jazdil na šikovnom koni aby došiel domu na čas, videl kundol prachu dvíhať sa na ceste pred ním.

"Ale, čože to?" myslel si. "Dúfam, že to nie muríni lebo zaraz by mi odťali hlavu." Chytro obrátil koňa do blízkeho poľa, schoval sa za krovie a čakal aby tá chmára prešla, akby skutočne boli v nej muríni.

Keď sa chmára priblížila, stryc Ján si riekol: "To vyzerá trochu primalé aby to bolo muríni, možne je to vlk." Teda ešte ďalej počkal. Nebol totiž bojazlivý ale keďže nemal pri sebe svoj ostrý meč--mohly by povstať mrzkosti.

Konečne keď tá chmára sa už hodne priblížila, ozval sa z nej hlas! Stryc Ján sa tak naľakal, že len-len nevyškočil z kože! Len si pritisnul ruky na hlavu a tak zostal na mieste.

Ten hlas toto povedal:

"Či musíme byť mučeníci dnes, Terezka? Nebolo by to lepšie zajtra?"

A koho tam vidí ako Rodriga aj Terezku stupajúcich po tej horúcej a zaprašenej ceste.

"Čože vy dvaja tu robíte celkom sami?" pytal sa stryko Ján.

"Sme práve mučeníci," odpovedal úbohý Rodrig smutne.

"Nie sme, ale budeme," opravila Terezka, "v Maroku. Tam nám hlavy odtnú a potom budeme hneď v nebi. Ideme tam na pešo."

"Ale čo urobíte keď pridete k moru?" pýtal sa stryko Ján, "akože prejdete?"

"Či je tam aj more?" dozvedala sa Terezka. "Nevedela som to. Ah, škoda! no, teda môžeme byť pustovníci v záhrade. (Pustovník je človek ktorý o samote býva v budke alebo v jaskyni a dakedy stane sa svätým.)

Rodrigovi sa to veľmi pačilo, že more bolo im v ceste. Jemu sa skutočne nechcelo byť mučeníkom, ale len preto, že Terezka chcela.

"Môžem jazdiť domov na Vašom koni?" spýtal sa.

"Či môžem aj ja?" prosila Terezka.

Teda stryko Ján pozdvihol deti a Rodriga posadil na pred seba na sedlo a Terezku za seba. Tak paradne sa niesli cválom na rýchлом koni.

Matka ich bola dosť namrzená keď došli domu, ale keď jej porozprávali ako chceli byť mučeníci, poznamenala, že to bol výborný plán ale nepraktický; byť pustovníkmi je tak isté, lenže lepšie.

Keď už povečerali, vyšli von do záhrady aby si začali stávať pustovnícké budky. Ale akosi im nešlo tak dobre. Vždy keď si vystavili stenu troška vyššie, spadlo im to dolu. Rodrigovi to už bolo moc. Povedal, že to bola sprostá idea o tých pustovníkoch a že on radšie bude vojakom keď vyrastne. A tak sa i stalo. Keď vyrastol stal sa veľmi dobrým vojakom a posiel bolovať do Južnej Ameriky. Terezka ale vymyslela si nový spôsob byť mniškou a urobila to tak:

V tom čase bolo mnoho mníchov a mnišiek ktorí nosili hnedé rucho a bielym plášťom. Volali sa Karmelitani, z úcty k Panne Márii Karmelskej. Terezka rada mala Karmelitánov, preto že mnohí pustovníci bývali na hore Karmel, a ona ešte vždy chcela byť pustovníčkou. No, jej sa zdalo žeby mali byť prísnejší a chudobnejší. Teda keď zakladala svoje Karmelitanky, nedovolila im nosiť štrimfle a topanky a dala im prísnejšiu regulu.

Teda keď dakedy budete blízko Karmelitanského kostola alebo uvidíte mníchov oblečených v hnedom rúchu s bielym plášťom, môžete si spomnúť o svätej Terezke, lebo ona potom skutočne stala sa veľmi dobrou mniškou a žila veľmi svätý život. Bola veľmi múdra, písala knihy a nauky ako treba sa modliť a milovať Boha nadovšetko. Teraz je dobre známa svätá a môžeme sa k nej modliť: "Svätá Terezia, oroduj za nás!" Jej sviatok je na 15. októbra. Je aj ina sv. Terezia, ktorú voláme sv. Terezka, Kvetinka Ježišová. Jej sviatok je na 3. októbra.

SLOVNÍČEK

(Slovníček zahrnuje len menej známe slová. Obyčajne a často upotrebované slová dieťky si môžu vyhľadať doma pomocou rodičov alebo iných starších domácich.)

ačprave, although
aksamitový, velvet
arcipastier, archbishop
armada, army
asi, about
aspoň, at least
auto, automobile, car
azda, perhaps

bakuľa, cane, walking stick
balamuta, trouble
barva, color
batož, bundle, pack
bažant, pheasant
bezchybný, faultless
bezpečný, safe
blažený, happy
bláznivosť, foolery, stupidity
blížený, neighbor
blýskať sa, lightning
bodka, period
bohabojný, God-fearing
bojazlivý, fearful, timid
bojovať, to fight
bolesť, pain
bosorka, witch
braček, little brother
breh, hill
breviár, breviary
búdka, little hut
buchnúť, to bump, to slam
burina, weeds
búrka, storm
bystrý, bright

celý, whole
cestovať, to journey

cibuľa, onion
cítiť, to feel
cudzí, foreign
cválať, to gallop
cvikla, beet
často, often
čelo, forehead
česť, honor
časťka, part
činiť, to do
čipky, lace
čnosť, virtue
čudný, strange, unusual

daromná, vain, naughty
dedina, village
diabol, devil
divotvorný, miraculous
diviť sa, to wonder
divý, wild
dlážka, floor, pavement
dno, bottom
dobrosrdečný, goodhearted
dohadovať, to argue
dokonalý, perfect
dokonca, to the end, at all
doležitý, important
domrzeť, to provoke, annoy
dospelý, adult, mature
dostojný, reverend
dotknúť, to impress, touch
dotušiť, to guess, surmise
dôvera, trust
dovoliť, to permit, allow
doznať sa, to find out
dozvedieť, to learn
drevo, wood

družka, bride, companion
držať, to hold, grasp
dyňa, melon, pumpkin
fazuľa, beans
finkať, to sob
grobianský, uncouth, a boor
haluz, twig
hlad, hunger
hlavný, principal
hlboký, deep
hlučný, loud, boisterous
hlúpy, stupid
hnedý, brown, gray
hnevať sa, to be angry
hodne, much
hodnosť, dignitary
hodváb, silk
hojda, swing, hammock
host, guest
hostinec, inn
hotovať, to prepare
hovädzina, beef
hrabať, to rake
hrach, peas
hračky, toys
hrdina, hero
hrdlo, throat
hrdý, haughty
hrmeť, to thunder
hrnúť, to rush, swarm
hrom, thunder
hrozička, raisins
hrozný, terrible
hvizdať, to whistle

chalupka, little cottage
chmára, cloud
chodník, path
choroba, sickness
chrám, church
chrbát, back
chudobný, poor
chudý, lean, emaciated

chvíľa, moment
chyba, mistake, error
chytľavý, contagious
chytrý, quick
ináč, otherwise
istý, certain
izba, room
izbička, a little room

jakživ, ever
jamka, a small hole
jaskyňa, cave
jasný, bright
jazdiť, to ride (horseback)
jazero, lake
jedáľňa, dining room
jednoduchý, simple
jednota, union, oneness
jednotvorný, monotonous
jednocitnosť, delicacy
jestvovať, to exist

kamašľa, legging, gaiter
kaplička, chapel
kapsa, knapsack
karfiol, cauliflower
kat, executioner
keďže, if, since
kepeň, cloak
kláštor, convent
klepec, trap
koč, coach, carriage
kôl, post
koleno, knee
kolíska, cradle
konár, branch
koniar, horse dealer
konať, to do, perform
koniec, end
konečne, finally
kopa, heal, pile
koreň, root
koruna, crown

kotúč, ring of smoke
 kraj, edge
 krdeľ, flock
 kresliť, to draw, sketch
 kreslo, chair
 kresťanstvo, Christianity
 kriak, bush
 krmiť, to feed
 krovina, thicket, shrubbery
 kuchárka, cook
 kuchyňa, kitchen
 kundol, cloud of smoke
 kývať, wave

ľadový, icy
 ľahnúť, to lie down
 ľahký, light, easy
 láskavosť, kindness
 láskyplný, loving
 lavica, seat, bench
 ledačina, trash, stuff
 lesklé, shining
 lev, lion
 lietať, to fly
 litera, letter
 lúbežný, lovely
 ľutovať, to regret, be sorry
 mäd, honey
 malomocnosť, leprosy
 maľovať, to draw, paint
 manžel, husband
 manželka, wife
 márne, to waste
 márnivý, wasteful, vain
 medzi, between
 meškať, to delay
 miera, measure
 miešok, bag, sack
 milozvučný, sweet sounding
 minúť, to spend, to pass
 mladý, young
 mních, monk
 moc, strength

mocný, strong
 modrý, blue
 most, bridge
 možno, maybe
 mrkev, carrot
 mrtvý, dead
 mrzutosť, annoyance
 mrzutý, cranky
 mučenica, martyr (fem.)
 mučeník, martyr (mas.)
 mučiť, to torture
 múdrosť, wisdom
 murín, a Moor
 myšlienka, thought

nadherný, splendid
 nadovšetko, above all things
 nadprirodzený, supernatural
 náhoda, chance, incident
 najbližší, nearest
 najdôležitejší, most important
 najprv, first
 najradší, most rather
 najsmelší, bravest
 najvyšší, highest
 najzvláštnější, most special
 naľakať, to frighten
 namahať, to strive
 námestie, public square
 námorník, sailor
 namrzený, annoyed
 naozaj, surely, really
 napokon, finally
 naposledy, at last
 napraviť, to correct
 náradie, furniture
 náramne, exceedingly
 naraz, at once
 nariadiť, to order, direct
 narodeniny, birthday
 narovnať, to straighten
 nasledovať, to follow
 nástupca, successor

naťahovať, to pull
 natešený, delighted
 navštíviť, to visit
 navždy, forever
 nechať, to leave
 nedokonalosť, imperfection
 neistý, uncertain
 nekonečný, unending
 nemocnica, hospital
 nemoresný, impolite
 nenavideť, to hate
 neobmedzený, unlimited
 neohrozený, fearless
 neopovažiť, not to dare
 nepočetný, innumerable
 nepovšimnúť, not to take notice
 nepripustiť, not to admit
 nerozdúvať, not to blow apart
 neskonálny, endless, infinite
 nešomrať, not to grumble
 nestačiť, unable to afford
 nevedomosť, ignorance
 nevesta, bride
 nevládať, to lack strength
 nezabudnúť, not to forget
 nezdať, not to seem
 nežnosť, gentleness
 nosič, carrier
 nudno, dull
 núdza, need, poverty
 núkať, to offer, to coax
 nuž, so, well

obávať, to fear
 obdivovať, to admire
 objaviť, to reveal
 obkľúčiť, to surround
 obľubený, dearly loved
 obor, giant
 obrady, ceremonies
 obrátiť, to turn
 obratný, graceful

obslúžiť, to serve
 obuť, to put on
 obviazať, bandage
 obyčajný, ordinary, common
 obznámit sa, to get acquainted
 obzreť, to inspect
 odkaz, answer, reply
 odporúčať, to recommend
 odrubať, to chop off
 odčať, to chop off
 odvaha, daring, courage
 odvetiť, to answer
 ohavný, frightful
 ochladiť, to cool off
 ochotný, willing
 ochrániť, protect
 okamih, moment
 okríknuť, to scold
 olovrant, lunch
 omračený, stunned
 onedlho, before long
 opakovať, repeat
 opatrný, careful
 opatrne, carefully
 opatrovať, to care for
 operadlo, arm rest
 opraty, reigns
 opravdivý, true
 osláva, celebration
 oslobodiť, to free
 osobnosť, personage
 osožiť, benefit
 otupný, dull
 ovos, oats
 oznamiť, to announce
 ozvať, answer

pačiť sa, to be pleasing
 paholok, stable boy
 pani, lady
 panovať, to rule

pápež, pope
 paradný, fanciful, showy
 pasť sa, to graze
 pastiersky, pastoral
 patriť, to belong
 perly, pearls
 pešo, on foot
 pichnúť, to stick, pierce
 písmo, letter
 plášť, cloak
 pleco, shoulder
 pliesť, to knit
 plieť, to weed
 pobechnúť, to run
 pobožnosť, devotion
 poddaný, subject
 podivuhodný, wonderful
 podloha, floor
 podlý, wicked
 podoba, image
 podobný, similar
 podusiť, to choke
 poduška, pillow
 pohan, pagan
 pohár, glass
 pohľad, view
 pohlaskať, to stroke, pat
 pohrdlivý, scornful
 pokarhať, to scold, reprove
 pokorný, humble, meek
 pokračovať, to continue
 pokrstiť, to baptize
 pokrytectvo, hypocrisy
 pokúšať, to tempt
 pomsta, revenge
 ponížený, humble
 poňuchať, to sniff
 poobzerať, to look around
 poranený, wounded
 posilniť, to strengthen
 posol, messenger
 poslúchať, to obey
 poslúžiť, to serve

pošuškať, to whisper
 potešiť, to comfort,
 potok, stream
 potreť, to rub
 potvrdenie, approval
 povetrie, air, atmosphere
 povest', folk tale, story
 povinnosť, duty, obligation
 pôvod, origin
 pozdraviť, to salute, greet
 požehnať, to bless
 pozor, attention
 požrať, to devour
 pozreť, to look
 práca, work
 pravda, truth
 prasiatko, small pig
 práve, just, exactly
 právnik, lawyer
 pražiť, to fry, roast
 preč, away
 predávač, seller, peddler
 predivný, wonderful
 predmet, subject
 predovšetkým, before all
 predsa, nevertheless
 predstaviť, to introduce
 prehrať, to lose
 prechladnutie, a cold
 preklad, translation
 prekvapený, surprised
 preložiť, to translate
 premeniť, to change
 prenasledovanie, persecution
 preniesť, to carry over
 prenikavý, penetrating
 prepáčiť, to forgive, overlook
 pretrpeť, to suffer, to bear
 prestrašený, frightened
 prežívať, to live through
 príbuzný, relative
 príchod, arrival
 príjemný, pleasant

príklad, example
 prikrývadlo, cover, quilt
 príležitosť, opportunity
 prímluva, intercession
 pripustiť, to let in
 prisľuchať, to belong
 prísny, strict
 pristáť, to agree
 priťažlivosť, attraction
 pritiahnuť, to draw towards
 privetivý, amiable
 privítať, to welcome
 priznať, to acknowledge, admit
 prosba, petition, request
 prosiť, to ask
 prst, finger
 prsteň, ring
 protivné, contrary
 prvý, first
 pšenica, wheat
 psík, little dog, puppy
 prudký, swift
 punčochy, stockings
 pustiť, let go
 putnícký, pilgrim-like
 pyšný, proud
 pysk, snout

ráčiť, to please
 rad, turn, row
 radiť, to advise
 rajčiak, tomato
 raňajky, breakfast
 ražďie, twigs, shrubbery
 ražeň, grid iron
 reťaz, chain
 riad, tableware, dishes
 riečica, sieve
 rieka, river
 robotné, working
 rodina, family
 rozčulujúci, exciting
 rozdať, to give away

rozhovor, conversation
 rozhodný, determined
 rozkázať, to command
 rozkotulať, to roll apart
 rozmazaný, pampered, spoiled
 rozmysleť, to think over
 rozohnať, to scatter
 rozpajediť, to enrage
 rozprávať, to relate
 rozprávka, story
 rozštiepiť, to split
 rozsvietiť, to light up
 rozsypať, to scatter, spill
 rozum, mind, sense
 rozumný, wise, sensible
 rozumieť, to understand
 rucho, clothes, garment
 rýchle, quickly, speedily

samota, alone, solitude
 samozrejme, evidently
 sdeliť, to tell, relate
 sedisko, seat, bench
 seň, dream
 sersan, harness
 shovárať sa, converse
 schopný, capable
 schválne, purposely
 schyliť, to bend, crouch
 silný, strong
 skloniť, to bow, to bend
 skromný, modest, simple
 skrytý, hidden
 skutočný, actual
 skutok, deed
 skúsiť, to try, experience
 skvelý, splendid
 skvostný, precious
 slon, elephant
 složiť, to put down
 sľub, promise, vow
 sľúbiť, to promise
 sluha, servant

slušný, decent, proper
 slúžiť, to serve
 slúžka, maid servant
 slza, tear
 smelý, brave
 smluva, agreement, contract
 smutný, sad
 snažiť, to try, to make effort
 snivať, to dream
 socha, statue
 sotva, hardly
 sožrať, to devour
 spáchať, to commit
 spalňa, bedroom
 splnomocnenie, authorization
 spomnuť, to mention
 spôsob, method
 spozorovať, to notice
 spravедlivý, just
 správny, correct
 sprostý, stupid
 stajna, barn
 starec, old man
 starosť, worry
 šťastie, luck
 stav, state
 stena, wall
 strániť sa, to avoid
 strapený, tired
 strašný, terrible
 strážca, guardian
 strážnik, officer, guard
 strčiť, to stick
 striebro, silver
 strhnúť, to pull down
 strmý, steep
 studený, cold
 stupať, to step
 stvora, creature
 stvoriť, to create
 súdny deň, judgment day
 súcitný, sympathetic
 súhlasiť, to agree

suchý, dry
 súženie, sorrow, affliction
 svätyňa, sanctuary
 svedomie, conscience
 sviatok, holy day, feast
 sviečka, candle
 šabľa, sword
 šaty, clothes
 šedivý, gray
 šikovný, clever
 šíriť, to spread
 široký, wide
 škatula, box
 škodiť, to damage
 škúliť, to squint
 šmykať, to slide, slip
 šperky, gems, jewels
 šlikať, to wade
 štipec, stem, snip
 štrikovať, to crochet
 štvorhranný, square
 švihnúť, to strike, lash

tadial, that way
 tajný, secret, mysterious
 tajomstvo, mystery
 ťapkať, to tap, to clap
 ťarcha, burden
 ťažkosť, hardship
 terajší, present, modern
 tešiť sa, to rejoice
 tiecť, to flow
 tlama, jaws
 tlieškať, to applaud
 tlstý, stout
 tmavý, dark
 trapienie, suffering
 trčať, to stick out
 tresky, starlings (birds)
 tresnúť, to alarm
 treť, to rub
 trhať, to tear
 trňový, thorny

trpezlivost, patience
 tučný, fat
 tupý, dull
 tušit, to suppose

úbohý, poor, wretched
 úcta, respect
 udatný, efficient
 uderit, to hit, to strike
 uhladný, handsome, fair
 uhorky, cucumbers
 uhryzt, to bite
 ujma, detriment
 uklonit, to bow
 ukrutný, cruel
 ulica, street
 úlisný, flattering
 úloha, lesson
 um, mind
 úmysel, intention
 unavený, tired
 úplný, complete
 upotřebit, to use
 úprimný, sincere
 úrad, office
 úradník, officer
 urastený, well-grown
 určiť, to determine
 uschovať, to hide
 ušlechtilý, noble
 usmev, smile
 úspěšný, successful
 usporiadať, to arrange
 ustanovenie, regulation
 ustatý, tired
 ustavične, continually
 utešený, delightful
 utočistiť, refuge
 utok, attack
 utrpenie, suffering
 uveličený, enraptured
 uznať, to acknowledge

väčší, greater
 vadiť sa, to quarrel
 valov, trough
 vaňa, bathtub
 vankuš, quilt
 varovkyňa, governess, nurse
 vatra, bonfire
 väzeň, prisoner
 vedieť, to know
 vek, age
 veko, lid
 velebný, majestic
 velikáš, magnate
 veľkolepý, grand
 veriaci, faithful
 veriť, to believe
 veta, sentence
 viesť, to ride
 visieť, to hang
 víťazstvo, victory
 vládár, ruler
 vlastný, one's own
 vlastnosť, quality
 vlna, wool
 vnútorný, interior
 vôbec, in general at all
 tovi, toward
 vodca, leader
 vojenský, military
 vojsko, army
 vopred, before, in front
 vrata, gate
 vrátiť, to return
 vrchný, upper
 vrúcny, fervent
 všeličo, everything
 vstať, to stand
 vstrčiť, to stick in
 vstúpiť, to step in
 vybrať, to pick out
 výborný, excellent
 vyhasiť, to put out
 vyhladovať, to make hungry

vyhlasiť, to announce
 vyhnať, to chase, banish
 vyhodiť, to throw out
 vyhrať, to win
 vyjaviť, to reveal
 vyklať, to poke out
 vykonať, to fulfill
 vykotuľať, to roll out
 vykriknuť, to cry out, shout
 vymysleť, to invent
 vynikajúci, outstanding
 vypnutý, erect
 vyrastnúť, to grow up
 vyrušiť, to disturb, distract
 vyskočiť, to jump up
 vysokomyseľný, haughty
 vysvetliť, to explain
 vysvitať, to come to light
 vytrhnúť, to pull out
 vytrvať, to persevere
 vyzerať, to appear
 vyznačený, distinguished
 vyviešť, to lead out
 vziať, to take
 vzburiť, to stir up, excite
 vzdor, in spite of
 vždy, always
 vzdychnúť, to sigh
 vznešený, exalted
 vzývať, to implore

zabezpečiť, to safeguard
 zabiť, to kill
 zabudnúť, to forget
 zacenať, to ring
 zablona, drape, curtain
 zacvendať, to ring, jingle
 zadychčaný, out of breath
 zahanbiť, to shame
 zahodiť, to throw
 zachovať, to preserve
 zachrániť, to save
 zachveť sa, to tremble

zajatý, captured
 zakázať, to forbid
 zákazník, customer
 zákon, law
 zakonník, scribe
 založiť, to found, establish
 zamat, velvet
 zamknúť, to lock
 zamrznuť, to freeze
 zanechať, to leave
 záponka, a clasp, buckle
 zaprašný, dusty
 zaprieť, to deny
 zapríčiniť, to cause
 zarazený, startled
 zarmutený, sad, sorrowful
 zaslúžiť, to merit, deserve
 zásoba, supply
 zástup, crowd, multitude
 zasvätený, blessed, sanctified
 zatvrdlivý, hardened
 zaujať, to interest
 zaujímavý, interesting
 zaumieniť, to resolve
 zaviesť, to lead
 zavistiť, envy
 zavitať, to visit, arrive
 závoj, veil
 zavoňať, to smell
 zazrák, miracle
 zbadať, to notice
 zbaviť sa, to get rid of
 zblednúť, to turn pale
 zdravý, healthy
 zdvorilý, polite courteous
 zeleniny, vegetables
 zelený, green
 získať, to gain
 zjaviť sa, appear
 zľaknúť, to frighten
 zlatý, gold
 zlodej, thief
 zlomený, broken

zlostný, angry	zvláštny, special
zmeravený, numb	žalár, jail
zmiznúť, to disappear, vanish	žalárnik, jailer
znamenat', to mean, signify	žalmy, psalms
znamenitý, remarkable	žalovať, to complain
znepokojiť, to disturb	žemlik, bun, biscuit
znieť, to sound	žltý, yellow
znovu, again	žmurkať, to wink, blink
zobuť, to remove shoes	žiaden, no one
zobudiť, to awaken	žrálok, shark
zostať, to remain	župán, dressing gown
zrazu, at once	žuvať, to chew
zrnko, seed, grain	žobrák, beggar

ZVLASTNÉ VÝRAZY--IDIOMY

ani slychu, not a trace
 Bohorodička, Mother of God
 či smiem, may I
 dať pozor, to pay attention
 do videnia, so long, good bye
 dušička, darling
 Hodinky, Office (prayer)
 jak sa sluší, as is becoming
 majový stromček, May tree
 na čele, at the head, led by
 na príklad, for example
 posväcujúca milosť, sanctifying grace
 pravdaže, of course, certainly
 prepanajana, for goodness sake
 prosím pekne, please
 rehoľná sestra, religious Sister
 ručná práca, handwork
 vo snách, in dreams
 vydať sa, to get married
 vychodiť školu, to finish school
 vyškriabať sa, to climb
 začerveňať sa, to blush, to redden
 za živa, alive
 zdá sa, it seems, it appears